

T.C.

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMININ

HAYAT BOYU ÖĞRENME TUTUMLARINA ETKİSİ

Mine TOPDAĞI

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ERSOY

Sivas 2019

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMININ
HAYAT BOYU ÖĞRENME TUTUMLARINA ETKİSİ**

Mine TOPDAĞI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliđinin
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ERSOY

Sivas

Temmuz, 2019

KABUL VE ONAY

Mine TOPDAĞI'nın hazırlamış olduğu “Ortaokul Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanımının Hayat Boyu Öğrenme Tutumlarına Etkisi” başlıklı bu çalışma, 08.07.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “ Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr.Öğr.Üyesi Şefik KARTAL (Jüri Başkanı)

Dr.Öğr.Üyesi Mustafa ERSOY (Danışman)

Dr.Öğr.Üyesi Kaan GÜNEY (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

.../.../

Doç.Dr.Fatih KARAKUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

08.07.2019

Mine TOPDAĞI

ÖZET

TOPDAĞI Mine, Ortaokul Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanımının Hayat Boyu Öğrenme Tutumlarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2019.

Kişisel, toplumsal ve mesleki nedenlerle kişinin bilgi, beceri ve niteliklerini artırmak için bireyin hayatını kapsayan öğrenme etkinliklerinin tümü olarak tanımlanan hayat boyu öğrenme çağımızda bilgi toplumu olmanın gereği olarak görülmektedir. Hayat boyu öğrenme yaklaşımında her bireyin, ihtiyaç duyduğu her an bilgiye ulaşabilmesi sağlanmalıdır. Bu noktada en önemli bilgi kaynağı bilgi ve iletişim teknolojileridir.

Bu çalışmada Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım becerilerini geliştirmeleri ve bilgiye ulaşma yollarını geliştirmeleri amaçlı yapılan etkinliklerde; etkinlik öncesi ve sonrası hayat boyu öğrenme tutum ölçek puanları arasındaki değişimin incelenmesi amaçlanmış ve ön-test son-test yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma grubundaki öğrencilerin Hayat Boyu Öğrenme düzeyleri ön test sonuçlarına göre ortalama puan 55, son test puanlarına göre ortalama puan 56 olarak bulunmuştur. Bu değerlere göre ön test ve son test ortalama puanlarına göre öğrencilerin hayat boyu öğrenme düzeyleri (48 değerinden büyük olduğu için) yüksek olarak yorumlanmıştır.

Araştırma grubundaki öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Öz yeterlilikleri için ön test ortalama puan 65.7 olarak bulunmuştur, son test ortalama puanları 72.9 olarak bulunmuştur. Buna göre ön test ortalaması değerlendirildiğinde Bilişim Teknolojileri Öz Yeterliliklerinin orta düzeyde olduğu ve son test ortalamasına göre Bilişim Teknolojileri Öz Yeterlilikleri yüksek olarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Bilgi ve İletişim, Bilişim Teknolojileri, Hayat Boyu Öğrenme

ABSTRACT

TOPDAĞI Mine, The Use Of Information Technologies Of Secondary School Students The Effect Of Lifetime On Learning Attitudes, Master's Thesis, Sivas, 2019.

For personal, social and professional reasons, lifelong learning, which is defined as all of the learning activities covering the life of the individual, in order to increase the knowledge, skills and qualifications of the individual is seen as the necessity of being an information society in our age. In the lifelong learning approach, every individual should have access to information whenever he / she needs it. At this point, the most important information source is information and communication technologies.

In order to increase the knowledge, skills and qualifications of the individual for personal, social and professional reasons, lifelong learning, which is defined as all of the learning activities covering the life of the individual, is seen as the necessity of being an information society in our age.

In this study, in the activities apply to improve the use of information technologies and the ways of access to information of the 6th grade students; Pre-test and post-test method were used to research the change between the scores of lifelong learning attitude scale before and after the activity. It is found that lifelong learning levels of the students in the research group according to the pre-test average score 55 and 56 according to the post-test scores. According to these values, lifelong learning levels of students were interpreted as high (since it was greater than 48) according to pre-test and post-test average scores.

The pre-test average score of the students in the research group was found to be 65.7, and the post-test average score was 72.9. Accordingly, when the pre-test average is evaluated, it is interpreted that IT self-efficacy is moderate and IT self-efficacy is high according to post-test average.

Keywords

Information And Communication, Information Technologies, Learning, Teaching, Lifelong Learning

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	
ETİK SÖZÜ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
Şekiller.....	viii
Tablolar.....	ix
Kısaltmalar.....	x
I. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	1
1.3. Problem Cümlesi.....	2
1.4. Alt Problemler.....	3
1.5. Varsayım.....	3
1.6. Sınırlılıklar.....	3
1.7. Tanımlar.....	3
II. BÖLÜM.....	5
ALANYAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Öğrenme Kavramı.....	8
2.2. Hayat Boyu Öğrenme.....	8
2.3. Hayat Boyu Öğrenmenin Amacı.....	9
2.4. Hayat Boyu Öğrenmenin Önemi.....	11
2.5. Hayat Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler.....	12
2.6. Hayat Boyu Öğrenmenin Tarihsel Süreci.....	13
2.7. Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenme.....	15

2.8. Bilişim Teknolojileri ve Hayat Boyu Öğrenme - Bilgi İletişim Teknolojileri Arasındaki İlişki	17
2.9. Eğitimde Hayat Boyu Öğrenme	17
2.10. Hayat Boyu Öğrenme ve İlköğretimde Geliştirilmesi Gereken Nitelikler	19
III. BÖLÜM	21
YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırmanın Yöntemi	21
3.1.1. Araştırmanın Deseni	22
3.1.2. Çalışma Grubu	23
3.1.3. Veri Toplama Araçları	23
3.1.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması ve Toplanması	24
3.1.5. Veri Analizi.....	24
3.1.5.1. Hayat Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği	25
3.1.5.2. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Ölçeği	27
3.1.6. Araştırma Grubu	29
3.1.7. Verilerin Analizi	30
IV. BÖLÜM	31
BULGULAR VE YORUM	31
4.1. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Hayat Boyu Öğrenme Tutumları ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri	32
4.2. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Hayat Boyu Öğrenme Tutumları ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri	33
4.3. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Hayat Boyu Öğrenme Tutumları ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri	35
V. BÖLÜM	39
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	39
EKLER	41
KAYNAKÇA	58

Şekiller

Şekil 1. Hayat Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği Scree Plot Grafiği	25
Şekil 2. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Ölçeği Scree Plot Grafiği	27
Şekil 3. Anne Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Düzeyleri Çizgi Grafiği	34
Şekil 4. Baba Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Düzeyleri Çizgi Grafiği.....	36

Tablolar

Tablo 1. Hayat Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği Maddeleri İçin Faktör Analizi Yükleri	26
Tablo 2. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Ölçeği Maddeleri için Faktör Yükleri.....	28
Tablo 3. Araştırma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Değişkenlere Göre Dağılımı (Frekans Değerleri)	29
Tablo 4. Öğrencilerin Hayat Boyu Öğrenme Tutumu ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri Betimsel İstatistikleri.....	31
Tablo 5. Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi Sonuçları	32
Tablo 6. Cinsiyete Göre HBOT ve BTOY Mann-Whitney U Testi Sonuçları	32
Tablo 7. Anne Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları...	33
Tablo 8. Baba Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları...	35

Kısaltmalar

BT : Bilişim Teknolojileri

HBÖ : Hayat Boyu Öğrenme

HBÖT : Hayat Boyu Öğrenme Tutumu

BTÖY : Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterliği

UNESCO : United Nations Educational Scientific and Cultural Organization / Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültürel Organizasyon

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İnsanlık tarihi boyunca toplumların gelişmişlik düzeylerini artırmada önemli bir güç olarak görülen bilginin önemini kavrayan, bilgiyi etkin kullanan, üreten ve geliştiren toplumlar diğer toplumlardan bir adım önde görülmektedir. Bilgi bu kadar önemliyken bireye düşen görev bilgiyi araştırma, üretme ve geliştirme eylemini sürekli hale getirmek olacaktır, bu noktada da öğrenmenin yaşam boyu devam etmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Böyle bir eğitim anlayışı içinse sadece okulu değil hayatın tüm aşamalarını kapsayan bir planlama yapılması gerekmektedir. Kişisel, toplumsal ve mesleki nedenlerle kişinin bilgi, beceri ve niteliklerini artırmak için bireyin hayatını kapsayan öğrenme etkinliklerinin tümü olarak tanımlanan hayat boyu öğrenme çağımızda bilgi toplumu olmanın gereği olarak görülmektedir. Hayat boyu öğrenme yaklaşımında her bireyin, ihtiyaç duyduğu her an bilgiye ulaşabilmesi sağlanmalıdır. Bu noktada en önemli bilgi kaynağı bilgi ve iletişim teknolojileridir.

Bilginin, hayat boyu öğrenmenin ve bilişim teknolojilerinin kullanımının öneminden yola çıkılarak bu çalışmada problem durumu “Ortaokul öğrencilerinde bilişim teknolojileri kullanımının hayat boyu öğrenme tutumuna etkisinin incelenmesi” olarak seçilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Tez çalışmasının amacı bilişim teknolojileri kullanımının ortaokul öğrencilerinin hayat boyu öğrenme tutumlarına etkisinin ortaya çıkarılmasıdır.

Hayat boyu öğrenme hakkında yapılan çalışmalar özellikle öğretmen adayları ve yetişkinlere ilişkin fakat temelde bakıldığında hayat boyu öğrenme alışkanlık haline gelmesi

gereken becerilerin geliştirilmesini içerir ve alan yazında çocuklarda hayat boyu öğrenmeyi geliştirmeye yönelik çalışma olmadığı görülmektedir.

Hayat boyu öğrenmede öğrenmeyi öğrenme ve var olan bilgi birikimini geliştirme alışkanlıklarının erken yaşlarda geliştirilmesi ile bu bireylerin hayat boyu öğrenmeyi benimsemeleri daha kolay olacaktır. Yetişkinlere hayat boyu öğrenme fırsatları sunuluyor fakat küçük yaşlarda bu alışkanlığı kazandırmak daha başarılı nesiller gelişmesini sağlayacaktır. Çünkü çocuklara öğrenme alışkanlığı kazandırmak yetişkinlerin öğrenme alışkanlıklarını değiştirmekten daha kolaydır (Seven ve Engin, 2008), hayat boyu öğrenmeye gelince yaş hayat boyu öğrenmeyi etkileyen faktörlerden biri olması yönünden önemlidir (Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2012). Bu açıdan değerlendirildiğinde bir bireye hayat boyu öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmek için küçük yaşlarda çalışmalar yapılması da önemli görülmelidir.

Hayat boyu öğrenme; örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kazandırılan temel bilgi ve beceriler dışında bireyin kendi öğrenme sorumluluğunu alabilmesini, öğrenme yollarını kullanabilmesini, bilgiye ulaşmasını, yeni bilgiler üretebilmesini ve bu öğrenme etkinliklerini hayatı boyunca sürdürebilecek yeterlilikte olmasını gerektirir (Tamer, 2013). Bilim ve teknoloji alanlarındaki hızlı gelişim bilginin sürekli yenilenmesine, değişmesine neden olmaktadır. Bilginin hızına yetişebilen bireyler yetiştirilmesi için eğitim sistemlerinde düzenleme ve yenilikler yapılmalıdır (Gencel, 2013). Hasan'a (1996) göre; Bireylerin hayatları boyunca kendilerini geliştirmelerini sağlamak çağdaş eğitimin gereği olarak görülmektedir ve gerekli becerilerin ilköğretim döneminde kazandırılması gerekmektedir. Hasan'ın görüşünü destekler nitelikte bir başka çalışmada ise, Budak'a (2009) göre örgün eğitim kurumları hayat boyu öğrenme için başlangıç aşaması olarak algılanmalıdır ve örgün eğitimin ilk basamaklarından itibaren hayat boyu öğrenme alanına gereken önem verilmelidir. Özçiftçi ve Çakır (2015) da hayat boyu öğrenme için ilk ve ortaöğretimde sağlam bir öğrenme temeli oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir.

1.1. Problem Cümlesi

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım becerilerinin geliştirilmesinin hayat boyu öğrenme tutumlarına etkisi var mıdır?

1.2. Alt Problemler

1. Öğrencilere uygulanan bilişim teknolojileri etkinliklerinin öğrencilerin bilişim teknolojileri becerilerine etkisi var mı?
2. Bilişim teknolojileri öz yeterlilik ölçeği puanları ne düzeydedir?
3. Hayat boyu öğrenme tutum ölçeği puanları ne düzeydedir?
4. Bilişim teknolojileri becerilerinin hayat boyu öğrenme tutumuna etkisi var mı?

1.3. Varsayım

Bu araştırmada örneklem grubunun bilişim teknolojileri kullanımının geliştirilmesi gereken düzeyde olduğu varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

Alan yazında yetişkinler için hayat boyu öğrenme tutum ölçekleri bulunmaktadır fakat ilköğretim düzeyinde bireylere yönelik ölçek bulunmaması sınırlılıktır. Hayat boyu öğrenmeye yönelik Bilişim teknolojileri kullanım yeterliliğini ölçer nitelikte yine bu yaş düzeyine göre ölçek bulunmaması sınırlılıktır. Fakat bu sınırlılıklar aynı zamanda literatüre katkı sağlamak amacıyla uygun ölçek geliştirme çalışması yapılarak aşılmıştır.

Çalışmada ulaşılan araştırma sonuçları veri toplanan çalışma grubu ile sınırlıdır.

Araştırma hayat boyu öğrenme tutumlarını etkileyen değişkenler arasından seçilen Bilişim Teknolojileri kullanımı ile sınırlıdır.

Tutumların değişmesi uzun zaman diliminde gerçekleştiğinden bu araştırma uygulandığı zaman dilimiyle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Hayat boyu öğrenme: “Hayat boyunca gerçekleştirilen, kişisel, sosyal ve/veya mesleki gerekçelerle bilgi, beceri, teknik bilgi, yeterlilik ve/veya ehliyetlerin iyileştirilmesini sağlayan öğrenme faaliyetlerinin tümüdür” (MEB, 2002).

Bilişim Teknolojileri: Bilişim teknolojileri Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi ders kitabındaki tanımına göre, bilginin toplanmasını, işlenmesini, depolanmasını ve bir yerden başka bir yere iletilerek paylaşılmasını sağlayan; iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütün teknolojiler olarak tanımlanır (MEB, 2018).

Yeterlik: “Belirli bir duruma uygun bilgi, beceri ve davranışların bir kombinasyonudur” (TDK, 2011).

I. BÖLÜM

ALANYAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

İnsanlık tarihi boyunca toplumların gelişmişlik düzeylerini artırmada önemli bir güç olarak görülen bilginin önemini kavrayan, bilgiyi etkin kullanan, üreten ve geliştiren toplumlar diğer toplumlardan bir adım önde görülmektedir. Bilgi bu kadar önemliyken bireye düşen görev bilgiyi araştırma, üretme ve geliştirme eylemini sürekli hale getirmek olacaktır, bu noktada da öğrenmenin hayat boyu devam etmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Önal, 2010). Bilginin öneminin fark edilmesiyle birlikte günümüz eğitim kurumları çağın gelişim ve değişimlerine bağlı olarak bilgi ve iletişim teknolojileri yoluyla yeni bilgilere ulaşan, bu yeni bilgileri kullanan, uygulayan ve değerlendiren bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Saatçioğlu, Özmen ve Özer, 2003:52; Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003:2). Böyle bireyler hayatlarının tüm dönemlerinde daima kendini geliştiren, varolan bilgi düzeyini artırmak için daima yeni bilgileri önemseyen bireyler olacaktır.

Bu amaçlar doğrultusunda problem çözebilen, bilgiyi araştıran ve sorgulayan, eleştirel düşünen bireyler yetiştirilme sürecinde eğitimin önemi ortaya çıkmıştır (İzci ve Koç, 2012). Eğitim toplumlar için gelişme ve ilerleme aracı olarak görülmeden; diğer bir deyişle bireyin gelişimi sağlanmadan toplumsal gelişmişliğin sağlanması olası değildir (Beycioğlu ve Konan, 2008). Bu nedenle çağın eğitim anlayışı yalnız bilgi aktarımını değil hayat boyu gerekli olacak tüm beceri ve faaliyetleri kapsamalıdır (Akcaalan ve Arslan, 2016). Böyle bir eğitim anlayışı için ise sadece okulu değil hayatın tüm aşamalarını kapsayan bir planlama yapılması gerekmektedir (Doğan ve Kavtelek, 2015a). Yani hayat boyu öğrenme kapsamında olduğu için doğumdan ölüme tüm hayat sürecini kapsamalıdır.

Günümüzde bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hızlı olması bilgideki değişimi sürekli hale getirirken bireylerin de bu sürekliliği takip edebilecek özelliklerde yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu gerekliliğe uygun bireylerin yetiştirilmesi ise eğitimde zaman, mekân, yaş,

cinsiyet gibi farklı faktörlerin ortadan kaldırılmasıyla ve bilgiye ulaşımın sürekli hale getirilmesiyle mümkün olacaktır ki bu da Hayat boyu öğrenme ile sağlanabilmektedir (Coşkun ve Demirel, 2012). Hayat boyu öğrenme bilgi çağıının öğrenen bireyler ve öğrenen topluma ulaşma hedefini ulaşılabilir hale getirecek öğrenmeyi öğrenme becerisine sahip, bilgiye ulaşan ve bilgiyi geliştiren bireyler yetiştirilmesini sağlayacaktır (Demirel, 2009). Böyle bireyler de daima yenilikçi adımlar atan toplumları oluşturacaktır.

Hayat boyu öğrenme, insanların hayat kalitelerini artırarak gelişimlerini sağlamak için kasıtlı ve amaçlı olarak yürütülen faaliyetlerdir (Overly, Mc-Quigg, Silvernail ve Coppedge, 1980; Aktaran Coşkun ve Demirel, 2012). Diğer bir tanıma göre Hayat boyu öğrenme, temel becerilerin geliştirilmesi yoluyla bireylerin daha ileri düzeylerde öğrenmelerine olanak sağlamak olarak ifade edilmektedir (Soran, Akkoyunlu ve Kavak, 2006:2). Hayat boyu öğrenmede birey hayatı boyunca öğrencidir ve aynı zamanda kendi öğrenmesinde rehberdir ve öğretmendir (Göksan, Uzundurukan, ve Keskin, 2009). Hayat boyu öğrenmede bireylerin buldukları yaş döneminde buldukları alanda en verimli hale gelmeleri için eğitim olanaklarının sınırsızlığı söz konusudur. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan Özel İhtisas Komisyon Raporu'nda (2001) yer verilen hayat boyu eğitimin üç temel amacı şöyledir; hayat boyu öğrenmede fırsatlar yaratarak bireyin kişisel gelişimini sağlamak, toplumsal bütünlüğü gerçekleştirmek ve ekonomik büyüme sağlamak (DPT, 2001:10; Coşkun ve Demirel, 2012). Yani hayat boyu öğrenmenin amacı bireyin kendini geliştirmesi yoluyla toplumsal gelişmenin sağlanmasıdır.

Hayat boyu öğrenen bireylerin özellikleri incelendiğinde merak, güdülenme, öğrenmeyi düzenleme faktörleri dikkat çekmektedir (Coşkun ve Demirel, 2012). Güdülenme, bireyi davranışı yapma konusunda isteklendiren bir güç olarak tanımlanmaktadır (Güneş, 2015). Tanımdaki güç ifadesi hayat boyu öğrenmede kişiyi öğrenmeye yönlendiren tetikleyicilerdir ve en önemli tetikleyici de merak duygusudur (Akcaalan ve Arslan, 2016). Bir şeyi öğrenmek için duyulan istek ve arzu olarak tanımlanan merak duygusu ve bu duygunun sürdürülmesi bireyin öğrenme sürecinin devamlılığı için gereklidir (Coşkun ve Demirel, 2012). Bireyin öğrenme sürecinin devamlılığını sağlaması demek öğrenme sürecinde kendine kılavuzluk etmesi demektir burada kişinin kendine kılavuzluk etmesi için bireyin yeni bilgi ve becerileri kendi düşünce ve davranışlarıyla kontrol edebilmesi gerekir bu da öğrenmeyi düzenleme olarak tanımlanır (Coşkun ve Demirel, 2009). Alan yazın incelendiğinde hayat boyu öğrenen bireylerin sahip olması gereken bu genel özellikler dışında öğrenme sorumluluğu, kavrayarak

okuma, temel sayı becerileri, sözlü ve yazılı iletişim becerileri, bilgi teknolojilerini kullanma becerileri, problem çözme yeteneği, eleştirel düşünme becerisi, araştırma becerisi ve sosyal beceriler gibi farklı beceri ve yeteneklere de yer verildiği görülmektedir (Akcaalan ve Arslan, 2016; Aksoy, 2013; Budak, 2009; Önal, 2010). Hayat boyu öğrenen bireyler için bahsi geçen tüm bu beceriler aslında tek bir temel amacı gerçekleştirmek için gerekli görülmektedir; bu amaç öğrenmeyi öğrenme amacıdır. Öğrenmeyi öğrenen bireyler bu etkinliği sürekli hale getirdiğinde hayat boyu öğrenen birey ve hayat boyu öğrenen toplumlar meydana gelecektir. Öğrenmeyi öğrenme, var olan bilgileri kullanarak yeni bilgiler üretmek olarak tanımlanır (Güneş, 2015). Burada öğrenme kavramından yola çıkılarak öğrenmeyi öğrenme kavramı daha net açıklanabilir.

Öğrenme, bir amaç için kaynaklar kullanarak edinilen bilginin davranışta meydana getirdiği değişikliktir (Sekman, 1998: 8). Başka bir tanıma göre de öğrenme, bireyde kendi yaşantısı yoluyla kalıcı izli ve istendik yönde davranış değişikliği meydana gelmesi sürecidir (Şimşek, 2015). Klasik eğitim sisteminde amaç temel bilgilerin sunulmasıdır, yani önem verilen nokta öğretme eylemidir. Günümüzde ise bilginin kazandırılması değil bilgiye ulaşma yollarının öğretilmesi önem kazanmıştır. Bireyin bilgiyi kazanma yollarını öğrenmesi öğrenmeyi öğrenme olarak da ifade edilmektedir (Aksoy, 2013). Kuşaktan kuşağa aktarılan bilgiler bilgi ve teknolojideki hızlı gelişimi takip etmede yetersiz kalacaktır bu açıdan kişinin öğrenmeyi öğrenmesi bilgi birikimini artırması noktasında önemlidir (Akbaş ve Özdemir 2002: 2). Bilginin en büyük sermaye olduğu bir çağda sürekli ve hızla gelişen bilginin hızına yetişmek de ancak bireyin öğrenmeyi öğrenmesiyle mümkün olacaktır (Göksan, Uzundurukan ve Keskin, 2009). Burada bireyin öğrenme ilgi ve isteğinin yüksek olması dolayısıyla bilginin gelişimi gibi bireyin öğrenme aktivitelerini de geliştirmesi gerekmektedir.

Öğrenmeyi öğrenen birey bu öğrenme aktivitesini hayat boyu sürdürdüğünde öğrenme eylemi ile hayat iç içe geçmiş olacaktır. Hayat boyu öğrenme bireyin hayatını yani kişisel, sosyal ve mesleki gelişimini kapsamaktadır (Günüç, Odabaşı, ve Kuzu, 2012). Hayat boyu öğrenme öğrenmenin sürdürülmesiyle birlikte zaman ve mekândan bağımsızlaşmasını, dolayısıyla sadece okullarda verilen eğitimle kısıtlı kalmayıp kesintisiz sürdürülmesini de kapsamaktadır (Coşkun ve Demirel, 2012; Toyoğlu, 2016). Bu bireyin bireysel olarak erişebileceği bilgi kaynaklarını kullanmasıyla mümkün olacaktır.

1.1. Öğrenme Kavramı

Öğrenme kavramının farklı tanımları bulunmaktadır; Ekinci (2001)'ye göre öğrenme tekrar ya da yaşantı yolu ile organizmada meydana gelen kalıcı ve sürekli davranış değişikliğini içeren bir süreçtir. Ekici (2001) bu tanıma göre öğrenme kavramının hastalık, yorgunluk ya da ilaç etkisi ile geçici olarak gerçekleştirilen davranışları kapsamadığını ifade eder. Gagne ise öğrenmeyi, çevresel değişimler sebebiyle bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarında meydana gelen değişim olarak tanımlar. Ausubel öğrenme kavramını anlamları paylaşma olarak açıklar (Akt. Ekici 2001). Öğrenme kavramını farklı eğitim bilimciler farklı kelimelerle tanımlamıştır bu tanımlarda ortak nokta “davranış değişikliğidir”.

1.2. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme bireyin hayatı boyunca bilgi, beceri ve yeterliliklerine yenilerini ekleyerek bireysel, sosyal ve mesleki anlamda kendini geliştirmesini amaçlayan ve beşikten mezara kadar süren bir öğrenme sürecidir (Günüç, Odabaşı, ve Kuzu, 2012). Günümüzde bilgi, insan hayatının her aşamasının önemli bir ihtiyaç durumuna gelmiş ve bu ihtiyacın karşılanması sürecinde hayat boyu öğrenme kavramı ortaya çıkmıştır (Doğan, 2014). Bilginin gelişim hızı arttıkça da bu kavramın önemi artmaktadır.

Hayat boyu öğrenme kavramı ilk kez 1800'lü yıllarda Grundtvig tarafından kullanılmıştır. Hayat boyu öğrenme ya da Hayat boyu öğrenme olarak da ifade edilen kavramın (Gencel, 2013) temeli Comenius'un görüşleriyle oluşmuştur. Hayat boyu öğrenme 1970'li yıllara kadar mesleki eğitime yönelik yetişkin eğitimi olarak ele alınmıştır (Koç, Taş, Özkan ve Yılmaz, 2009). Önal (2010)'ın dediği gibi hayat boyu öğrenme kavramı sonraki yıllarda yalnız yetişkinlere değil toplumdaki tüm bireylere yönelik ve tüm eğitim süreçlerini kapsayan bir nitelik kazanmıştır.

Hayat boyu öğrenme kavramını 1800'lü yıllarda ilk kez kullandığı için Grundtvig, Hayat boyu öğrenme geleneğinin kurucusu olarak kabul edilmektedir. Comenius'un görüşleri de Hayat boyu öğrenme kavramının temellerini oluşturmuştur (Wain, 2000: Akt. Beycioğlu ve Konan, 2008)). Hayat boyu öğrenme, 1970'li yıllara kadar yetişkin eğitimi kavramı içinde şekillenmiş ve mesleki eğitimin önemini vurgulayan bir süreç olarak ele alınmıştır (Koç, Taş, Özkan ve Yılmaz, 2009). Sonraki yıllarda ise Hayat boyu öğrenme,

toplumun tüm kesimlerini ve eğitim sisteminin tüm kademelerini kapsayan bir süreç olarak algılanmıştır (Uysal, 2009). Bu açıdan bakıldığında hayat boyu öğrenme, tüm hayat becerilerinin kazanılmasında bireyin okulda aldığı öğrenimle sınırlı kalmayarak öğrenmeyi tüm hayat sürecinde ve her yerde devam ettirilen bir süreç olarak görülmektedir (Soran, Akkoyunlu ve Kavak, 2006). Hayat boyu öğrenmenin, tarihsel süreçte eğitim kademeleri arasındaki kalın çizgilerin ortadan kaldırılması düşüncesini içinde barındırdığını savunan Bağcı (2011) Hayat boyu öğrenmeyi, çocuk, genç ve yetişkin tüm bireylerin hayatları süresince ihtiyaç durdukları öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaları için tüm eğitim olanaklarından faydalanmalarını sağlayan bir kavram olarak tanımlamaktadır. Tüm dünyanın yoğun ilgi gösterdiği hayat boyu öğrenme yaklaşımı, Aksoy (2013)'un dediği gibi hayatın tümünü kapsayan öğrenme faaliyetidir.

Budak'a (2009) göre, Hayat boyu öğrenmede izlenen yol, yararlanılan yöntemler ve düzenlemeler şu alanlarla ilgilidir;

- Çocukluktan başlayarak birey için gerekli olan tüm niteliklerin kazandırılması ve öğrenmede güncellemeler yapılması
- Tüm öğrenme yollarının değerlendirilmesi
- İlk ve orta öğretimde Hayat boyu öğrenmeye temel oluşturulması
- Okul ve hayat arasında tutarlılık oluşturulması
- Çocuk, genç, yetişkin tüm bireylerin öğrenmeye özendirilmesi

1.3. Hayat Boyu Öğrenmenin Amacı

Hayat boyu öğrenme temelde bireylerin yaşadıkları bilgi toplumuna uyum sağlaması ile sosyal ve ekonomik hayatın basamaklarında rol almasını amaçlar (Türkiye HBÖ Strateji Belgesi ve Eylem Planı). Avrupa'da hayat boyu öğrenme ile insanlara hayat süreleri boyunca kaliteli eğitim alma fırsatı sunmak, bireylerin ihtiyaçlarına yönelik eğitim imkânları sunmak, meslek hayatında meydana gelen değişimlerden bireyi haberdar etmek ve gereksinim duyacağı yeni bilgileri kazandırmak temel politika olarak görülmektedir (Samancı ve Ocakçı, 2017). Çağdaş hayatın her alanında bireyin katılımını sağlamak insanların bilgi birikimlerini artırmakla mümkün olacaktır (Gündoğan, 2003). Bunu sağlamak da bireylerin öğrenmeye istekli olmaları, öğrenme faaliyetlerini sürekli olarak devam ettirmeleri ile mümkün olacaktır.

Hayat boyu öğrenme çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin yaşadıkları süreçte ihtiyaç duyacakları tüm bilgilere ulaşabilecekleri bir öğrenme imkânı düşüncesidir. Gerekli eğitimin çocukluk ve gençlik döneminde okulda alınması düşüncesi ile sınırlı kalacak bir eğitim anlayışı, okul dönemi sonrasında bireylerin hayatlarında karşılaşacakları sorunları çözmede yetersiz kalması sonucunu doğuracaktır (Bağcı, 2011). Yani birey hayatı boyunca problemlerle karşılaşır ve bu problemleri çözmesi için de yeni bilgilere ihtiyaç duyması kaçınılmazdır.

Evrensel olarak 1970'li yıllarda ortaya çıkan hayat boyu öğrenme kavramı 1980'li yıllarda endüstrileşme süreci ile önemi fark edilmeden gündemden düşmüştür. Sonraki yıllarda endüstrileşmenin iş gücü ve bilgi düzeyi yüksek bireylerle ilerleyeceğinin fark edilmesi ile bilgi ve eğitim önem kazanmaya başlamıştır. 1990'larda hayat boyu öğrenme kavramı tekrar ortaya çıkmış ve eğitim politikalarında dikkate alınmaya başlanmıştır (Ersoy, Hayat Boyu Öğrenme ve Türkiye'de Halk Kütüphaneleri, 2009). Lengrand'ın (1975) da dediği gibi bir insanın sahip olduğu mevcut bilgi birikimiyle ömrünü tamamlayabileceği düşüncesi giderek önemini kaybetmektedir.

Eğitim sadece bireyi dış taleplere dönük bilgilerle donatmak değil; bireyin tüm hayatı boyunca, deneyimleri sonucunda sürekli gelişerek ve değişerek kendini gerçekleştirmesini sağlamaya yönelik olmalıdır. Bunun sağlanması için ise eğitimin iki önemli sorumluluğu doğacaktır; bireylere hayat boyu sunulacak eğitimin sürekliliğinin sağlanması ve her bireyin kendi hayatı sürecinde kendi kendine öğrenen ve öğreten bireyler olmasıdır. Yani birey kendi kendinin öğrencisi ve öğretmeni olmalıdır (Demirel, 2009). Her alanda değişim ve gelişmelerin yaşandığı bilgi çağında ihtiyaç duyulan birey ve toplumlara ulaşmada hayat boyu öğrenmenin amacı; öğrenmeyi öğrenmiş olan kişiler sağlanmasıdır (Hoşgörür, 2016). Bu kişiler kendi hayatlarında öğrenmeyi etkili hale getiren, öğrenmeye yönelik merakı gelişmiş, eleştirel düşünebilen, sorgulayan, etkin ve bilinçli bireyler olacaktır (Kaya, 2010). Bu bireyler yaşamlarının her döneminde buldukları her konumda bilgiye değer verecektir ve yeni bilgiye ulaşmayı her zaman önemli görecektir.

İçinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağında bireylerin varlıklarını sürdürebilmeleri ve hayat koşullarını iyileştirebilmeleri için sahip olmaları gereken en önemli beceri hayat boyu öğrenmedir (Göksan, Uzundurukan ve Keskin, 2009). Hayat boyu öğrenmenin önemini açıklamak için öncelikle hayat boyu öğrenmenin amaçlarının anlaşılması gereklidir. Hayat

boyu öğrenme temel olarak öğrenmede imkân eşitliği sağlayarak bireylerin kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı bu yolla toplumsal kaynaşmaya ve ekonomik kalkınmaya da katkı sağlamayı, amaçlamaktadır (Güleç, Çelik ve Demirhan, 2012). Tamer (2013) ise hayat boyu öğrenmeyi kişilerin bilgi toplumuna uyumlarının sağlanmasını ve hayatlarının tüm dönemlerinde aktif olarak rol almalarını amaçlar. Aksoy (2013), hayat boyu öğrenmenin sosyal ve ekonomik alanlarda her yaş ve cinsiyetten bireyin sosyal hayata aktif olarak katılımının amaçlandığını ifade eder.

Günümüzde eğitim ve dolayısıyla öğrenme süreci, sadece örgün eğitim sürecinde değil, hayat boyu bireylerin ihtiyaç duyduğu yeni bilgi ve becerileri edinmesini sağlanmasını gerektirir (DPT, 2001). Çünkü bireyler sadece ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim eğitimleri dönemlerinde bilgiye ihtiyaç duymaz ayrıca iş hayatlarında, sosyal hayatlarında yeni bilgi ve becerilere gereksinim duyabilirler, bu yeni bilgi gereksinimlerini karşılayabilmeleri de eğitim imkânlarının hayat boyu devam ettirilmesi ile mümkündür (Soran, Akkoyunlu ve Kavak, 2006). Başka bir deyişle günümüz toplumları artık kendini geliştiren ve hayat boyu öğrenen bireylere ihtiyaç duymaktadır.

1.4. Hayat Boyu Öğrenmenin Önemi

Hayat boyu öğrenmenin önemi çocuk, genç ve yetişkin bireylerin hayatları süresince ihtiyaç duyacakları yeni bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlayacak eğitim imkânlarından hayatlarının her döneminde yararlanabilmeleri düşüncesi üzerine kuruludur.

Birey çocukluk ve gençlik döneminde okulda eğitim alır, ancak bireyler okul dönemi sonrasında karşılaştığı hayat sorunlarını çözmek için ihtiyaç duyacağı yeni bilgi ve becerileri kazanabilmek için öğrenme fırsatlarına ihtiyaç vardır (Bağcı, 2011). Bireyin sahip olduğu bilgi birikimiyle hayatını tamamlayabileceği, yeni bilgilere ihtiyaç duymayacağı düşüncesi çağımızda önemini kaybetmiştir (Lengrand, 1975). Birey hayatı boyunca yalnız dış talep için değil kendi bireysel gelişimi, merakı için yeni bilgiler öğrenmek yeni deneyimler kazanmak isteyebilir; işte hayat boyu öğrenmede temel amaç budur (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003). Bu noktada mevcut eğitim sisteminin öncelikli görevi bireylere hayat boyu sürecek bir eğitim imkânı sunmak, ayrıca bireylere değişen ve gelişen eğitim imkânlarından yararlanabilme yeterliliği kazandırmak olmalıdır.

1944 yılında İngiltere’de kabul edilen ve 1946 yılında kurulan UNESCO tarafından hazırlanan raporda da eğitimin bugünü ve yarını üzerine hayat boyu öğrenmenin önemi vurgulanarak yer verilen görüşler kısaca şu şekilde ifade edilebilir (UNESCO, 1972):

- Öğrenen toplumların oluşması için tüm bireyler hayat boyu öğrenmeyi sürdürmelidir.
- İş hayatındaki eğitim faaliyetleri, bireyleri yeni durumlara hazırlamalıdır.
- Yüksek öğretim yaygınlaştırılmasıyla birey ve toplumların ihtiyaçlarına cevap veren eğitim kurumlarının daha geniş kitlelere hitap etmesi sağlanmalıdır.
- Yetişkin eğitimine de ilköğretim, ortaöğretim kadar önem verilmelidir.
- Eğitim sadece okul çağındaki bireylere değil tüm bireylere yönelik olmalıdır.

1.5. Hayat Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler

Demirel (2009) Hayat boyu öğrenme becerilerini aşağıdaki gibi ifade etmektedir;

- Bilişim teknolojileri becerileri,
- Çoklu öğrenme yollarını bilme,
- Öğrenme sürecinde sorgulama yeteneğine sahip olma,
- Eleştirel düşünme becerisi,
- Araştırma becerileri,
- Bilgiye ulaşma ve araştırma yollarını bilme,
- Doğru ve yanlış ayırt etme becerisi,
- Öğrenme ihtiyacının farkında olma,
- Öğrenmeyi planlama ve plana bağlı kalabilme becerisi

Bireyin sayılan bu becerileri kazanması kişisel gelişim sürecinden geçmektedir. Hayat boyu öğrenme ile kişisel gelişim süreçleri birbirini etkilemekte olduğunu ifade eden Günüş, Odabaşı ve Kuzu (2012) tarafından Hayat boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler şöyle sıralanmıştır; örgün-yaygın öğrenme süreçleri, yaş, motivasyon, rol model olarak öğrenme, eğlenerek öğrenme, kültürel yapı, deneyimler, okuryazarlık, tutum, bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma yeteneği.

1.6. Hayat Boyu Öğrenmenin Tarihsel Süreci

İlk kez Paul Lengrand tarafından, UNESCO konferansında, kullanılan Hayat boyu öğrenme kavramı hakkında 1972 yılında yayımlanan UNESCO raporunda tüm bireylerin Hayat boyu öğrenme hakkına sahip olduğu ifade edilmiştir (Faure, 1982; Nijhof, 2005, Akt. Gencil, 2013). Uluslararası birçok örgüt tarafından önemsenen Hayat boyu öğrenme ekonomik durgunluk sebebiyle geri plana atılmıştır ve 1990'lı yıllara kadar gereken önem verilmemiştir (Özen, 2011). 90'lı yıllar Hayat boyu öğrenme kavramının yeniden gündeme alındığı yıllardır. Yaşanan ekonomik durgunluk süreçlerinin de etkisiyle 90'lı yıllardan itibaren Hayat boyu öğrenme yalnız eğitim alanının değil ekonomi ve sosyoloji alanlarının da fayda beklentisi düşüncesiyle gündemine alınmıştır (Beycioğlu ve Konan, 2008). Avrupa Birliği tarafından oluşturulan komisyon kararları ve projeleri ile Hayat boyu öğrenme kavramının üzerinde önemle durulması gerektiği gündeme getirilmiştir (Akbaş ve Özdemir, 2002). Avrupa Birliği (AB) tarafından 1996 yılının “Avrupa Hayat boyu öğrenme Yılı” olarak kabul edilmesiyle birlikte AB üyesi ülkelerde Hayat boyu öğrenme çalışmaları artırılmış 2000'li yıllarda yapılan araştırma ve çalışmalar raporlaştırılmaya başlanılmıştır (Akbaş ve Özdemir, 2002). Bu yolla hayat boyu öğrenme kavramı ve çalışmaları diğer toplumların da ilgi ve dikkatini çekmeye başlamıştır.

1995 yılında öğrenen topluma doğru çalışmalar yayımlayan Avrupa birliği komisyonu 2000 yılında bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride Hayat boyu öğrenmenin temel amacı, “Avrupa'yı en dinamik ve rekabetçi toplum yapmak” olarak belirtilmiştir. Ayrıca yine bu raporda üye ülkelerin konu ile ilgili çalışmalar yapmaları ve raporlar hazırlamaları istenmiştir (Özen, 2011). Eylül 2000'de Memorandum on lifelong learning (Hayat boyu öğrenme bildirisi) yayımlanmıştır. Bildiride bilgi temelli ekonomiye ve topluma geçişi sağlayacağı öngörülen hayat boyu öğrenme kavramı üzerinde durulmuş ve Hayat boyu öğrenme kavramının önemini vurgulayan mesajlar verilmiştir (Beycioğlu ve Konan 2008). Bu mesajlardan bazıları şöyledir;

- Bireylerin bilgi temelli topluma katılımlarını ve katılımların sürekliliğini sağlamak
- İnsanların bilgiye ulaşması için aracı kaynaklara yatırımı artırmak
- Hayat boyu öğrenmenin sürekliliğini sağlamak için yapılan eğitsel çalışmaları ve verimi artırmak

- Birey gereksinimlerine göre bireyin kendine uygun Hayat boyu öğrenme fırsatlarından yararlanmasını sağlamak (Aktaş ve Özdemir, 2002)

Bu mesajlarla, bilgi toplumunda öğrenme, kaynak ulaşımı ve fırsat kolaylığı sağlama olanakları üzerinde çalışmalar yapılmasının gerekliliği ifade edilmiştir (Budak,2009). Memorandum'un ardından 2001 yılında eylem planı yayımlanmıştır (Beycioğlu ve Konan 2008; Ersoy ve Yılmaz: 2009). Bu çalışmalar sonucunda Avrupa birliği üyesi ülkelerde Hayat boyu öğrenme girişimleri başlamış ve Hayat boyu öğrenme için eğitim kademelerine göre şu hedefler belirlenmiştir;

- a. Okul Öncesi Düzey: Bu düzeyde okul öncesi eğitime katılımın artırılması amaçlanmaktadır.
- b. Zorunlu Eğitim Düzeyi: Hayat boyu öğrenme için temel eğitim basamağı bu düzey olarak görülmektedir.
- c. Zorunlu Eğitim Sonrası Orta Öğretim Düzeyi: Temel basamak eğitimi sonrasında teknik ve mesleki eğitime ağırlık verilmesi amaçlanan basamaktır.
- d. Yüksek Öğretim Düzeyi: Öğrenen birey ve iş hayatında kaynaklara ulaşım amaçlarını içeren basamaktır.
- e. Yüksek Öğretim Sonrası: Yetişkin kesime hitap eden basamaktır, bu basamak yetişkin bireylerin kendini geliştirmeye devam etmesi yönünde teşvik edilmesini de kapsamaktadır. (Beycioğlu ve Konan 2008).

2003 yılında Berlin konferansında öğrenci merkezli esnek öğrenme ortamlarının sağlanması için üniversitelerin sorumluluk alması gündeme getirilmiş ve konferans sonrasında birçok üniversite mevcut programları dışında yetişkinleri de kapsayan sürekli eğitim programları, uzaktan eğitim programları, meslek uzmanlaşma eğitim programları hazırlanmış, uygulanmaya başlanmıştır (Özen, 2011). Eğitim ve Öğretim 2010 Çalışma Programı'nda Hayat boyu öğrenme için anahtar yeterliklerin çerçevesi "Hayat boyu öğrenmede Anahtar Yeterlikler-Avrupa Çerçevesi" adıyla ortaya konmuştur (Figel, 2007 akt. Demirel, 2009). Bu raporda bulunan anahtar nitelikler; dil becerileri, matematiksel yeterlik, sosyal-kültürel yeterlik, fen ve teknolojiye yeterlilik, dijital yeterlilik, girişimcilik başlıkları altında ele alınmıştır (Demirel, 2009; Şahin ve Arcagök, 2014). Bu hayat boyu öğrenme kavramının ne kadar geniş bir kapsamı olduğunu ortaya koymaktadır. Yalnız bir öğrenme türü olarak

görmekten ziyade davranış biçimi haline getirilmesi gereken bireysel bir öğrenme kültürünü oluşturmayı gerektirmektedir.

Yurtdışındaki çalışmalarda genellikle yetişkinlerin veya formal eğitimi küçük yaşlarda bırakmış kişilerin üzerinde durulduğu görülmektedir (Fitzgerald ve diğerleri, 2003; Makepeace ve diğerleri, 2003; Akt. Gencel, 2013). Yetişkinlere yönelimden ziyade genç grupların Hayat boyu öğrenme becerilerine odaklanan çalışma sayısının artması gerekliliği vurgulanmaktadır (Brooks, 2006; Akt. Gencel, 2013). Bireylerin Hayat boyu öğrenme sürecine aktif katılımı için küçük yaşlardan itibaren her dönemde yönlendirilmesi gerekmektedir (Gencel,2013). Bu nedenle hayat boyu öğrenme denilince yetişkin eğitimi ile küçük yaşlarda başlayacak öğrenme merakı uyandıracak çalışmaları da kapsayacağı noktasına dikkat çekmek yararlı olacaktır.

1.7. Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenme

AB’nin eğitimle ilgili projelerinde olduğu gibi Türk Eğitim Sistemi’nde HBÖ’nin yeni ilköğretim programının temelleri arasında bir beceri olarak tanımlandığı ve bu becerinin öğrencilere kazandırılması gerektiği görülmektedir (Poyraz ve Titrek, 2015; Sağlam, Özüdoğru ve Çıray, 2011). Bu açıdan Türkiye’de hayat boyu öğrenme kavramının geçmişine değinmek yararlı olacaktır.

Ülkemizde hayat boyu öğrenmeyle ilgili bilgiye ulaşılacak belge ve dokümanlar; kalkınma planları, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Milli Eğitim Şuraları ve Alternatif Milli Eğitim Şuraları kararlarıdır.

1963–2005 yıllarını kapsayan dönemde 8 tane 5 yıllık kalkınma planı bulunmaktadır. Bu planlarda Hayat boyu öğrenme kavramına değinildiği görülür. 1973 yılına ait 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu dünyada 1960’lara ait olan eğitim sınıflamasını kullanmaktadır yani eğitimi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki bölüme ayırır. Milli Eğitim Şuraları ve Alternatif Milli Eğitim Şuraları ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bugüne kadar toplanmış eğitim şuralarının hemen hemen tamamında yetişkin eğitimi kavramına değinilmiştir (Tamer, 2013). Yani Türkiye’de hayat boyu öğrenme kavramı incelendiğinde ilk göze çarpan yetişkin eğitimidir. Ancak Doğan (2014)’a göre hayat boyu öğrenme programı, ilk ve orta öğretimdeki öğrencileri, yetişkinleri, mesleki eğitim

stajyerlerini, üniversite öğrencilerini de kapsayan toplumun her kesiminin öğrenme ihtiyaçlarını geliştirme imkânı sağlamaktadır.

Ülkemizde “Hayat boyu öğrenmenin etkinliğinin artırılması için Özen (2011) “Algın öğrenme teorisi Hayat boyu öğrenme ve gelişerek öğrenme (Öğrenmeye sosyal psikolojik bir bakış)” isimli çalışmasında şu önerilere yer vermektedir;

1. Küreselleşen ekonomi ve artan rekabet göz önünde bulundurularak hayat boyu öğrenme çalışmaları, istihdamın artırılması ve verimin yükseltilmesine yönelik olmalıdır.
2. Hayat boyu öğrenme için devlet yatırımları yanında özel sektör yatırımları da teşvik edilmelidir.
3. Üniversiteye giremeyenleri meslek sahibi yapacak projeler geliştirilmedi.
4. Zorunlu eğitim programlarında bireyin kendi kendine öğrenme becerilerini geliştirmeye yer verilmelidir.
5. Eğitim kurumları ve iş dünyası arasında ilişki kurulmalıdır.
6. Toplumun tüm kesimlerinin hayat boyu öğrenme hakkında bilgi sahibi olması için farkındalık etkinlikleri artırılmalıdır.
7. Hayat boyu öğrenmede bireyin kendi öğrenmesinden sorumlu olması sürecinde bireye rehberlik ve danışmanlık olanakları sağlanmalıdır.
8. Hayat boyu öğrenme için en önemli bilgi erişim kanalı olan bilişim teknolojilerine her bireyin ulaşımı sağlanmalı ve toplumun her kesiminin kullanım becerilerini geliştirmesine imkân sağlayacak eğitimler sunulmalıdır.

Türkiye’de hayat boyu öğrenme konusunda yapılan bilimsel araştırmaların sayıca yetersiz olduğu görülmektedir. Berberoğlu (2010) Hayat boyu öğrenmeyle ilgili bilişim teknolojileri açısından Türkiye’nin AB’deki konumunu irdelediği çalışmasında, bilgi toplumu olma yolunda Finlandiya, İsveç ve Danimarka’nın başarılı olduğunu; Türkiye’nin Bulgaristan, Romanya gibi bazı ülkeler gibi alt kümede yer aldığını belirtmiştir. Demirel (2009) de çalışmasında Türkiye’de yenilenen ilköğretim programını Hayat boyu öğrenme becerileri açısından incelemiş; öğrenmeyi öğrenme becerisinin özellikle Hayat Bilgisi programında vurgulandığını belirtmiştir. Diker ve Coşkun (2009) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin Hayat boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Konu ile ilgili bir diğer

çalışmada ise, Atik ve Kürüm (2007) Hayat boyu öğrenmenin farkında olmadan gerçekleşen bir öğrenme olarak algılandığını belirtmişlerdir.

1.8. Bilişim Teknolojileri ve Hayat Boyu Öğrenme - Bilgi İletişim Teknolojileri Arasındaki İlişki

Kişisel, toplumsal ve mesleki nedenlerle kişinin bilgi, beceri ve niteliklerini artırmak için bireyin hayatını kapsayan öğrenme etkinliklerinin tümü olarak tanımlanan hayat boyu öğrenme çağımızda bilgi toplumu olmanın gereği olarak görülmektedir. Hayat boyu öğrenme yaklaşımında her bireyin, ihtiyaç duyduğu her an bilgiye ulaşabilmesi sağlanmalıdır. Bu noktada en önemli bilgi kaynağı bilgi ve iletişim teknolojileridir (Demirel, Yaşam boyu öğrenme ve teknoloji, 2009). Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler eğitimde de değişiklikler yapılmasını gerekli kılmıştır.

Bilginin toplanması, düzenlenmesi, kaydedilmesi ve paylaşılması amacıyla kullanılan araç ve gereçler olarak tanımlanan bilişim teknolojileri; bilgisayar ve iletişim kavramlarını da kapsamaktadır (Atılğan, 2006). Bilgisayar, internet, telekomünikasyon sistemleri olarak nitelendirilen bilişim teknolojileri bireyin bilgiye ulaşmasını sağlaması açısından hayat boyu öğrenme hedeflerine ulaşmada son derece önemlidir (Demirarslan ve Usluel, 2005). Kısaca bilişim teknolojilerini kullanmamak sınırsız bir bilgi kaynağından mahrum kalmak olarak yorumlanabilir.

1.9. Eğitimde Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenmenin stratejik hedefleri ve amaçları literatürde incelendiğinde benzerlik gösteren hedefleri Akcaalan ve Arslan'nın (2016) çalışmasında şöyle özetlenebilir;

- Nitelikli Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması
- İlk ve Ortaöğretimde Sağlam Bir Öğrenme temeli oluşturulması
- Okuldan işe geçiş sürecinin kolaylaştırılması
- Yetişkin kesimin öğrenmeye özendirilmesi
- Öğrenme sistemleri için sistem kaynaklarının yenilenmesi ve sistemin parçaları arasında tutarlılık sağlanması

Bu hedefler dikkate alınarak eğitim sistemlerinin yapılandırılması hayat boyu öğrenen bireyler hedefine ulaşmada önemli görülmektedir.

Hayat boyu öğrenme olgusu bilişsel, duyuşsal ve psikomotor bazı yeterlilikleri gerektirmektedir. Bu yeterliliklerin kazandırılması ve geliştirilmesi konularına eğitim amaç ve hedeflerinde yer verilmelidir (Özen, 2011). Bu yeterlilikler Budak (2009)'a göre şöyle sıralanabilir;

1. İletişim için ana dil yeterliliği
2. Diğer kültürleri anlayabilecek düzeyde yabancı dil yeterliliği
3. Matematik, bilim ve teknoloji alanlarının gerektirdiği temel beceri ve yeterlilikler
4. Öğrenme etkinliklerine başlama ve bilgiyi düzenleme yeteneği
5. Sosyal yeterlilik ve etkin katılım
6. Yaratıcılık, problem çözme ve girişimcilik yetenekleri
7. Duyarlılık ve kendini ifade etme yeteneği

Hayat boyu öğrenmede kişi kendi öğrenme sürecinden kendi sorumludur. Öğrenmenin hayat boyu devam etmesi; örgün ve yaygın eğitimin birbirini tamamladığını ortaya koymaktadır. Yani birey okulda, işte, aile ortamında, günlük hayatta daima yeni bilgilere ihtiyaç duyar ve bir şekilde ihtiyaç duyduğu öğrenmeleri gerçekleştirir (Budak, 2009). Diğer bir ifadeyle birey herhangi bir ortamda öğrenebilir aynı zamanda birey yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey ve eğitim seviyesi gibi hiçbir özelliği sebebiyle sınırlandırılmaz; eğitim, bireyin mesleki ya da sosyal başarılarına katkı sağlayacak bilgi ve becerileri kazanmasının desteklenmesi sürekli, planlı ve herkese açık etkinlikler olarak görülmektedir (MEB, 2009; Özçiftçi ve Çakır, 2015). En özet ifadeyle herkes her zaman ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşma hakkına sahiptir.

Hayat boyu öğrenme; bireyin hayatı boyunca çeşitli alanlarda bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmek için yerine getirdiği etkinliklerin tümü olarak görülmektedir. Longworth (2003) hayat boyu öğrenme önündeki engelleri şöyle özetlemektedir;

- Ailede öğrenme kültürü zayıflığı, düşük güdülenme, çocukluk döneminde karşılaşılan olumsuz öğrenme yaşantıları
- Finansal engeller, çalışma olanaklarının yetersizliği

- Bilgiye erişimde yaşanan engeller
- Öğrenen özelliklerinin göz ardı edilmesinden kaynaklı öğrenme ortamlarında yaşanan engellenmeler
- Öğrenmenin cazip gelecek biçimde sunulmaması

Bahsedilen hayat boyu öğrenme engellerinin aşılması için en önemli araç olan bilişim teknolojileri, hayat boyu öğrenme sürecinde sınırları ortadan kaldırarak, tüm bireylerin bilgiye ulaşabilmesini sağlaması açısından önemli görülmektedir (Demirel, 2009). Bireyin bilişim teknolojilerini kullanması demek istediği her bilgiye ulaşabilmesi anlamına geleceğinden önemlidir.

1.10. Hayat Boyu Öğrenme ve İlköğretimde Geliştirilmesi Gereken Nitelikler

Demirel (2009)'e göre hayat boyu öğrenme en genel anlamıyla öğrenme fırsatlarının hayatın tümüne yayılmasıdır. Hayatı boyunca kendi öğrenme sürecini yönetecek bireyler yetişmesinde okulun önemi asla küçümsenemez. Çünkü küçük yaşlarda okulda alınan eğitimin kalitesi, bireyin hayatının daha ileri dönemlerinde gerçekleşecek öğrenmeleri için temel oluşturacaktır. Bu yüzden hayat boyu öğrenme stratejilerinin okul yıllarını da kapsamı gerekmektedir (Demirel, 2009). Günümüz toplumlarında zorunlu eğitim; öğrenme becerilerini geliştirici ve bireyleri hayat boyu öğrenmeye özendirici nitelikte olmalıdır (Özen, 2011). Hayat boyu öğrenmenin gerektirdiği bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yeterlilikleri bireylerin tüm hayatları boyunca kullanmaları ve geliştirebilmeleri için bu kazanımların ilköğretim sürecinde kazandırılması önemlidir (Budak, 2009). Hayat boyu öğrenme yeterliliklerini birey bu çağlarda kazandığında hayatının tüm kademelerinde verimli biçimde bilgiye ulaşabilir ve bilgiden yararlanabilir.

Hayat boyu öğrenme anlayışına göre öğrenme hayatın her anında gerçekleşebilir, kurullarla, zamanla ya da başka bir koşulla sınırlandırılmaz; birey istediği zaman istediği yerde bilgiye ulaşabilir. Günümüzde çağdaş bir insanın nitelikleri arasında yer alan ve erken yaşlarda geliştirilmesi gereken hayat boyu öğrenme becerileri şunlardır (Budak, 2009);

- Öğrenme hedeflerini belirleyebilme
- Bilgiyi kullanma yeteneği

- Merak ve öğrenmeden zevk alabilme
- Öğrenmeyi planlama ve kontrol edebilme
- Akıl yürütme ve kendini değerlendirme
- Gelişime ve değişime açık olma
- Öğrenme süreçlerine etkin katılım
- Farklı kaynaklar kullanarak bilgiye ulaşabilme
- Değerli bilgiyi ayırt edebilme
- Farklı öğrenme stratejileri kullanabilme
- Gerçek hayat sorunlarından yola çıkarak yeni öğrenme gereksinimlerini tespit edebilme
- Bilgiyi farklı alanlarda kullanabilme
- Olumlu benlik algısı

II. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin hayat boyu öğrenme tutumlarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülerek geliştirilen çeşitli etkinlikler uygulanmıştır. Uygulanan etkinlikler bilgiye ulaşmak için bilişim teknolojileri kullanımı öz-yeterliliklerini geliştirici yönde olacağı öngörülerek seçilmiştir. Uygulanan etkinliklerde kazandırılması amaçlanan kazanımlar şunlardır;

- Gmail mail adresi alma ve kullanma
- Arama motorlarında gelişmiş arama seçeneklerinin kullanımı
- Masaüstü bilgisayarın donanımsal kurulumu (kasa, monitör, fare, klavye bağlantılarını yaparak çalışır hale getirebilirim)
- Bilgisayar donanım parçaları ve işlevleri
- Hafıza kartı, flash disk gibi depolama birimlerinin kullanımı
- Yazıcı kullanımı, çıktı alınacak belgenin düzenlenmesi ve çıktı alma
- Farklı sunu hazırlama programları hakkında bilgi (Prezi, Zoho Show, Emaze, Powtoon)
- Microsoft Office'nin online Office hizmetinin kullanımı
- Sunu hazırlama ve sunum yapma etkinlikleri (seçilen bir konuda sunu hazırlama ve okulumuz öğrencilerinden bir gruba sunum yapılması)
- Video çekme ve mail aracılığı ile video paylaşımı
- Fotoğraf ve video düzenleme
- Web sitesi yapma (wix.com sitesi kullanılarak)
- Akıllı tahta kullanımı ve format atma
- Tablet, telefon ve bilgisayara format atma

Bilişim teknolojileri kullanım öz-yeterliliği artırması amaçlanan yukarıdaki hedefleri içeren 8 haftalık bir program düzenlenmiştir. Program süreci haftalık 1 ders saati olarak belirlenmiş çalışma günü sonrasında online 7 soruluk çoktan seçmeli test sınavı

uygulanmıştır. Bu sınav değerlendirme amaçlı değil öğrencilerin yanlış işaretlediği soruların doğru yanıtlarını görmeleri sağlanmak ve bu şekilde öğrenme eksiklerinin giderilmesi amacıyla uygulanmıştır. Uygulanan etkinliklerin etkinlik planları ve sınav soruları EK'lerde sunulmuştur.

Araştırma süreci başında geliştirilmiş olan Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Kullanım Öz-Yeterliği ölçeği uygulama öncesi ve sonrasında ölçülerek yapılan etkinliklerin öğrencilerin hayat boyu öğrenme tutumlarına olan etkisi araştırılmıştır. Ayrıca öğrencilerin süreç sonrası görüşleri görüşme formu ile alınmış ve nitel veri olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve veri analizi hakkında bilgiler ilgili başlıklarda açıklanmıştır.

2.1.1. Araştırmanın Deseni

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım becerilerini geliştirmeleri ve bilgiye ulaşma yollarını geliştirmeleri amaçlı yapılan etkinlikler öncesi ve sonrası hayat boyu öğrenme tutum ölçek puanları arasındaki değişim incelenmiştir. Ayrıca uygulamaya katılan öğrencilerin, hayat boyu öğrenme ve bilişim teknolojileri kullanımları hakkında görüşleri görüşme formu ile toplanarak elde edilen nitel veriler analiz edilmiştir. Görüşme formlarının değerlendirilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Bu araştırma, deneme modelinde bir çalışmadır. Deneme öncesi modellerden, tek grup ön test – son test modeli seçilmiştir. Tek grup ön test – son test modelinde gelişmiş güzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişken uygulanır; uygulama öncesi ve sonrası ölçümler yapılır (Karasar, 2015).

Verilerin toplanmasında ise karma yöntem seçilmiştir. Araştırmada anlama ve doğrulamanın derinliği amacıyla nicel ve nitel yaklaşımların bileşenlerinin birlikte kullanıldığı araştırma türüdür. Karma yönteme ait iç içe desen seçilmiştir. İç içe desen, araştırmacının nitel veya nicel araştırma çerçevesinde hem nitel hem nicel sonuçların analiz edilmesi söz konusudur (Creswell ve Plano Clark, 2015). Araştırma süreci sonunda katılan

öğrenciler arasında gönüllü 10 öğrenci ile görüşme yapılmış ve sürecin kendilerine kazandırdığı kazanımlara dair sorular sorulmuştur.

2.1.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Erzurum'da gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Erzurum ilinde bir ortaokuldaki 6.sınıf öğrencilerinden gönüllü olarak katılan 33 öğrenci ile çalışılmıştır.

Bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Erzurum ilinde bir ortaokulun 6.Sınıf öğrencilerinden gönüllü öğrenciler çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Çalışmada öntest ve sontest olarak kullanılmış olan ölçeklerin geçerlik güvenirlik analizleri için yine Erzurum ilinde bulunan 5 ortaokulda farklı sınıf düzeylerinden 454 öğrenciden veri toplanmıştır.

Ayrıca çalışma grubu öğrencilerinden gönüllü olan 10 öğrenciden süreç sonunda nitel veri toplanmıştır.

2.1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Hayat boyu öğrenme tutum ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Yararlanma Düzeyi ölçeği kullanılmıştır. İlgili ölçekler ön test – son test olarak uygulanarak, süreçte kullanılan etkinlikler sonrası değişim incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerin süreç sonunda sürece dair görüşlerinin alınması amacıyla bir görüşme formu hazırlanmıştır.

İlköğretim öğrencilerinin yaş düzeyine uygun hayat boyu öğrenme tutum ölçeği literatürde bulunmadığı için araştırma sürecinde geliştirilmiştir. Ortaokul öğrencilerine yönelik Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyi Ölçeği de araştırma sürecinde geliştirilmiştir.

Araştırma kapsamında verilerin toplanması için kendini anlatma tekniğine başvurulmuştur. Araştırmaya konu olan Sınıf Düzeyi, Cinsiyet, Anne Eğitim Düzeyi ve Baba Eğitim Düzeyi bağımsız değişkenlerine ilişkin verilerin toplanması için bilgi formunun yer

aldığı bir anket kullanılmıştır. Aynı anket formunda öğrencilerin “Hayat Boyu Öğrenme Tutum” (HBOT) ve “Bilişim Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterliği” (BTÖY) özelliklerinin ölçülmesinde kullanılan anket formları yer almıştır. Ölçek geliştirme aşamasında öncelikle ilgili özellikler için literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonrasında bu özelliklerin ölçülmesi için madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonraki adımlar deneme uygulaması yapılmış ve ölçeklerin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Hayat Boyu Öğrenme Tutum ve Bilişim Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterliği ölçeklerinin psikometrik özelliklerine ilişkin bulgular sunulmuştur.

2.1.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması ve Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Hayat boyu öğrenme tutum ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Yararlanma Düzeyi ölçeği kullanılmıştır. İlgili ölçekler ön test – son test olarak uygulanarak, süreçte kullanılan etkinlikler sonrası değişim incelenmiştir.

İlköğretim öğrencilerinin yaş düzeyine uygun hayat boyu öğrenme tutum ölçeği literatürde bulunmadığı için araştırma sürecinde geliştirilmiştir. Yine hayat boyu öğrenmeye katkısı tez önerisinin başlangıcında açıklanmış olan bilişim teknolojileri kullanım yeterliliğine yönelik ortaokul öğrencilerine yönelik herhangi bir ölçek literatürde bulunmadığından yaş düzeyine uygun Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyi Ölçeği geliştirilmiştir.

Öğrencilere araştırma sürecindeki etkinliklere katılımları sonrasında bireysel gelişimlerine katkı sağlayıp sağlamadığını belirlemeye yönelik görüşlerini almak amacıyla görüşme formu hazırlanmış ve gönüllü olarak katılan 10 öğrencinin görüşleri alınmıştır.

2.1.5. Veri Analizi

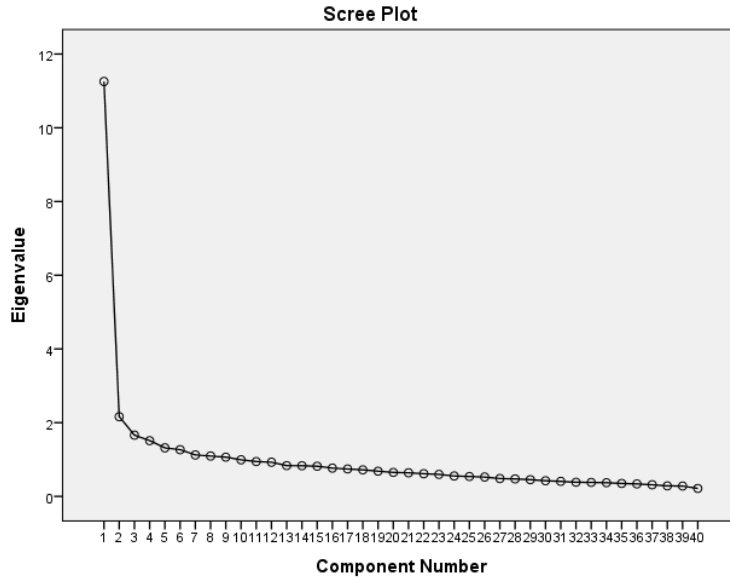
Araştırmada hazırlanan iki ölçekten elde edilen bulgular SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Görüşme formlarının değerlendirilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

2.1.5.1. Hayat Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği

Öğrencilerin Hayat Boyu Öğrenme' ye yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi için 40 maddeden oluşan deneme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan formun uzman görüşleri doğrultusunda ilgili özelliği ölçmeye uygun olduğu değerlendirilmiştir. Beşli likert tipinde yanıtlanan ölçeğin deneme formu hazırlanmış ve deneme uygulaması kapsamında 454 öğrenciden veri toplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin incelenmesi için faktör analizi sonuçları, güvenilirliğinin incelenmesi için Cronbach Alfa güvenilirlik bulguları kullanılmıştır.

Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeğinin faktör yapısının incelenmesi için öncelikle faktör analizine uygunluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla KMO değeri ve Bartlett küresellik testi bulguları incelenmiştir. Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeği için KMO değeri 0.914 Bartlett küresellik testi sonuçları ise manidar ($\chi_{sd=78} = 1560.784$ p=.000) bulunmuştur. Hazırlanan Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeğinin faktör sayısının belirlenmesi için scree plot grafiği incelenmiştir. Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeği scree plot grafiği Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Hayat Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği Scree Plot Grafiği

Şekil 1’de verilen scree plot grafiği incelendiğinde ölçekte özdeğeri 1’de büyük birden fazla faktörü bulunmakla birlikte baskın tek bir faktörün olduğu görülmektedir. Ölçeğin tek faktörlüğü olduğu değerlendirilerek sonraki aşamada ölçek maddelerinin ortak varyans ve faktör yükleri incelenmiştir. Faktör analizinde ortak varyans değeri 0.32 altında olan maddeler tek tek ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekten çıkarılan her bir madde sonrası faktör analizi sonuçları yeniden incelenmiştir. Faktör analizi sonunda açıklanan varyansın en yüksek olduğu madde seti belirlenmeye çalışılmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçekte yer alan 13 madde ile ölçeğin tutarlı bir faktör yapısına sahip olduğu görülmüştür. Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeğinin maddeleri ve faktör yükleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Hayat Boyu Öğrenme Tutum Ölçeği Maddeleri İçin Faktör Analizi Yükleri

Deneme Madde No	Nihai Madde No	Ortak Varyans	Faktör Yüğü
hb18	HB01	.395	.628
hb21	HB02	.343	.586
hb22	HB03	.399	.632
hb23	HB04	.374	.611
hb24	HB05	.375	.612
hb25	HB06	.448	.669
hb26	HB07	.356	.596
hb28	HB08	.335	.578
hb30	HB09	.478	.691
hb31	HB10	.447	.669
hb32	HB11	.397	.630
hb36	HB12	.378	.615
hb37	HB13	.411	.641

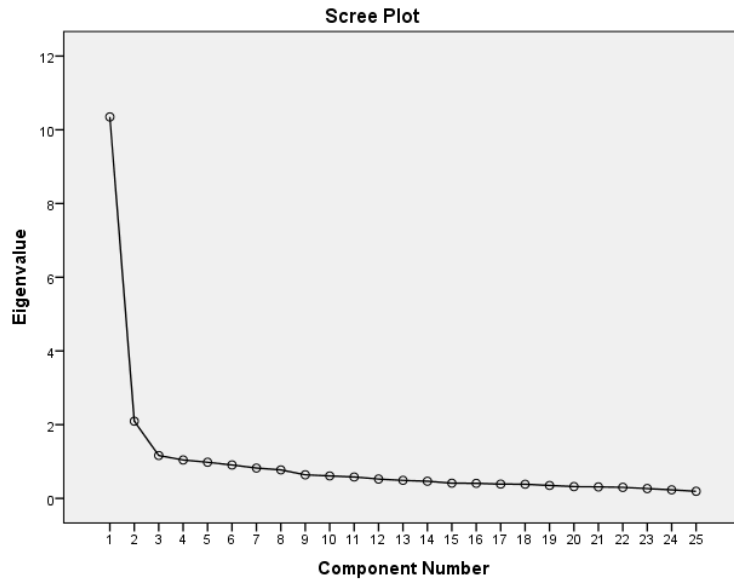
Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeğinin 13 maddesi ile öğrencilerin hayat boyu öğrenme tutum düzeylerinde açıklanan varyansın %39.5 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar ölçeğin tutarlı bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeğinin güvenilirliğinin incelenmesi amacıyla Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeği için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .87 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular ölçekten elde edilen ölçümlerin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekten en düşük 13 puan, en yüksek 65 puan alınabilmektedir. Ölçekten elde edilen puanlar düşük ($X \leq 30$), orta ($30 < X \leq 48$), yüksek ($X > 48$) şekilde yorumlanmıştır.

2.1.5.2. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Ölçeği

İlköğretim öğrencilerinin bilişim teknolojilerine yönelik öz-yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi için araştırma kapsamında likert tipi ölçek geliştirilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin bilişim teknolojileri ile ilgili etkinliklerde yeterlilik algularını ölçmek amacıyla madde havuzu oluşturulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda deneme uygulaması için 45 maddeden oluşan deneme formu hazırlanmıştır. Deneme formu ekler bölümünde sunulmuştur. Hazırlanan bu deneme formu kullanılarak ölçeğin geçerlik-güvenirlik özelliklerinin belirlenmesi için 454 öğrenciden veri toplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin incelenmesi için faktör analizi sonuçları, güvenilirliğinin incelenmesi için Cronbach Alfa güvenilirlik bulguları kullanılmıştır.

Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik ölçeğinin faktör yapısının incelenmesi için öncelikle faktör analizine uygunluğu değerlendirilmiştir. Bu amaçla KMO değeri ve Bartlett küresellik testi bulguları incelenmiştir. Hayat Boyu Öğrenme Tutum ölçeği için KMO değeri 0.946 Bartlett küresellik testi sonuçları ise manidar ($\chi_{sd=300}^2=5400.967$ $p=.000$) bulunmuştur. Ölçeğin faktör sayısının belirlenmesi için scree plot grafiği incelenmiştir. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik ölçeği scree plot grafiği Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Ölçeği Scree Plot Grafiği

Şekil 2’de verilen scree plot grafiği incelendiğinde ölçekte özdeğeri 1’de büyük iki faktör olduğu görülmektedir. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik ölçeğinin iki faktörlü olduğu değerlendirilerek faktör analizi sonuçları incelenmiştir. Bu amaçla ölçek maddelerinin ortak varyans ve faktör yükleri incelenmiş ve ortak varyans değeri 0.32 altında olan maddeler tek tek ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin iki faktörlü olmasından dolayı bazı maddelerin her iki faktörde de yük verdiği belirlenmiştir. Her iki faktördeki yük değerleri arasındaki farkın .10’dan küçük olduğu belirlenen maddelerin binişiklik göstermesinden dolayı bu maddeler de ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin nihai maddeleri ekler bölümünde sunulmuştur. Ölçekten çıkarılan her bir madde sonrası faktör analizi sonuçları yeniden incelenmiştir. Faktör analizi sonunda açıklanan varyansın iki faktör altında yük veren 19 maddenin tutarlı bir faktör yağısına sahip olduğu belirlenmiştir. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik ölçeğinin maddeleri ve faktör yükleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Ölçeği Maddeleri için Faktör Yükleri

Deneme Madde No	Nihai Madde No	Ortak Varyans	Ortak Faktör Yüğü	F1	F2
bt11	BT01	.714	.766	.797	
bt12	BT02	.740	.782	.808	
bt13	BT03	.730	.781	.800	
bt14	BT04	.737	.793	.796	
bt15	BT05	.520	.699	.623	
bt16	BT06	.480	.686	.559	
bt20	BT07	.578	.708	.700	
bt21	BT08	.591	.721	.701	
bt23	BT09	.425	.638	.549	
bt32	BT10	.486	.676		.595
bt33	BT11	.509	.653		.663
bt35	BT12	.442	.636		.583
bt37	BT13	.573	.734		.648
bt39	BT14	.571	.708		.685
bt40	BT15	.611	.686		.749
bt41	BT16	.544	.701		.655
bt42	BT17	.578	.671		.726
bt44	BT18	.629	.727		.736
bt45	BT19	.509	.694		.604

Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik ölçeğinin iki faktör ve 19 madde ile öğrencilerin öz-yeterlilik düzeylerinde açıkladığı varyansın %57.7 olduğu görülmüştür. Bununla birlikte başat olan birinci faktörünün özdeğerinin 9.57 döndürme öncesi açıkladığı varyansın ise %50.4

olduğu belirlenmiştir. İkinci faktörün özdeğeri 1.39 açıkladığı varyans ise %7.3 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin açıkladığı toplam varyansın çok büyük bir bölümünün birinci faktör tarafından açıklandığı görülmüştür. Bu nedenle öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik düzeylerine ilişkin yapılacak karşılaştırmalarda toplam puanın kullanılmasının daha uygun olduğu değerlendirilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik düzeyinin belirlenmesi için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılmıştır. Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik ölçeği faktörleri F1 ve F2 için elde edilen güvenilirlik katsayılarının sırasıyla .92 ve .90 olduğu, ölçeğin bütünü için .95 olduğu görülmüştür. Elde edilen güvenilirlik katsayıları ölçeğin güvenilirliğini yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Ölçekten en düşük 19 puan, en yüksek 95 puan alınabilmektedir. Ölçekten elde edilen puanlar düşük ($X \leq 44$), orta ($44 < X \leq 70$), yüksek ($X > 70$) şekilde yorumlanmıştır.

2.1.6. Araştırma Grubu

Araştırma grubu Erzurum ilinde bir ortaokuldaki 6. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma sürecine gönüllü olan 33 öğrenci katılmıştır.

Tablo 3. Araştırma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Değişkenlere Göre Dağılımı (Frekans Değerleri)

Değişken	Kategori	f	Sütun %
Cinsiyet	Kız	18	54.5%
	Erkek	15	45.5%
Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim	17	53.1%
	Ortaöğretim	7	21.9%
	Yükseköğretim	8	25.0%
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim	8	24.2%
	Ortaöğretim	5	15.2%
	Yükseköğretim	20	60.6%

Öğrencilerden 18'i kız, 15'i erkek öğrencidir. Öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeyleri değerlendirildiğinde Anne Eğitim Düzeyi için 17 öğrenci ilköğretim, 7 öğrenci ortaöğretim ve 8 öğrenci yüksek öğretim seçeneğini işaretlemiştir.

Baba eğitim durumu için 8 öğrenci ilköğretim, 8 öğrenci ortaöğretim ve 20 öğrenci yükseköğretim seçeneğini işaretlemiştir.

2.1.7. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizinde nicel analiz tekniklerine başvurulmuştur. Toplanan veriler SPSS istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında geliştirilen ölçme araçlarının geçerliğine ilişkin bulguların elde edilmesinde faktör analizi kullanılmıştır.

Ölçme araçlarının güvenilirliğinin belirlenmesinde ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları incelenmiştir. Araştırmada cinsiyet, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyine göre ilköğretim öğrencilerinin eğitim öğretim süreci sonundaki hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeyleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Gruplar arası karşılaştırmalarda grup büyüklüklerinin 33 olması sebebiyle parametrik olmayan istatistiksel tekniklere başvurulmuştur. Kategori sayısı iki olan cinsiyet değişkeni için Mann-Whitney U testi sonuçları yorumlanırken, üç kategorili olan anne eğitim ve baba eğitim düzeyi değişkenleri için Kruskal Wallis-H testi sonuçları yorumlanmıştır. Tek gruplu deneme öncesi desen kullanıldığı araştırmada öğrencilerin öntest-sontest puanları arasındaki farkın belirlenmesinde Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Yapılan hipotez testlerinde manidarlık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir.

Süreç sonunda öğrenci görüşlerine başvuru yapılan görüşme formları benzer yanıtlara göre yorumlanmıştır.

III. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırma kapsamında, hazırlanan bilişim teknolojileri etkinlik programının öncesinde ve sonrasında ortaokul öğrencilerinin hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeyleri belirlenmiştir. Öğrencilerin etkinlikler öncesi ve sonrası için Hayat Boyu Öğrenme Tutum (HBOT) ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik (BTOY) düzeyleri betimsel olarak incelenmiştir. Elde edilen betimsel istatistikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Hayat Boyu Öğrenme Tutumu ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri Betimsel İstatistikleri

Ölçüm	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
HBOT (Öntest)	33	55.0	5.9	42	65
HBOT (Sontest)	33	56.0	5.8	37	64
BTOY (Öntest)	33	65.7	19.1	19	94
BTOY (Sontest)	33	72.9	13.9	40	90

Araştırma grubundaki öğrencilerin HBOT düzeyleri incelendiğinde öntest puanları ortalamasının 55.0 olduğu, sontest puan ortalamalarının ise 56.0 olarak gerçekleştiği görülmektedir. HBOT ölçeğinden alınan 48 ve üzeri puanlar öğrencilerin hayat boyu öğrenme tutumlarının yüksek olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Bu kriterlere göre öğrencilerin hem etkinlikler öncesindeki hem de etkinlikler sonrasında hayat boyu öğrenme tutumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırma grubundaki öğrencilerin ölçülen diğer bir özelliği BTOY düzeyleridir. Araştırma grubundaki öğrencilerin BTOY düzeyleri incelendiğinde öntest puanları ortalamasının 65.7 olduğu, sontest puan ortalamalarının ise 72.9 olarak gerçekleştiği görülmektedir. BTOY ölçeğinden alınan 44-70 puan arasındaki değerler öz-yeterliliğin orta düzeyde, 70 ve üzeri puanlar öz-yeterliliğin yüksek düzeyde olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Bu kriterlere göre öğrencilerin etkinlikler öncesinde bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeylerinin orta düzeyde olduğu, etkinlikler sonrasında ise yüksek düzeye

çıkacağı belirlenmiştir. Öğrencilerin öntest-sontest sonuçları arasındaki farkın manidarlığının incelenmesi için yapılan Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 5. Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ölçüm	N	Sıra Değişimi	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
HBOT (Sontest) - HBOT (Öntest)	14	Negatif	14,18	198,5	-0,700	0,484
	16	Pozitif	16,66	266,5		
BTOY (Sontest) - BTOY (Öntest)	9	Negatif	19,11	172	-1,721	0,085
	23	Pozitif	15,48	356		

Tablo 5’de verilen bulgular incelendiğinde etkinlik öncesi ve sonrası ölçümlerde öğrencilerin hayat boyu öğrenme tutumlarındaki değişimin manidar olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeylerindeki değişim incelendiğinde de öntest-sontest puanları arasındaki farkın da manidar olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular uygulanan etkinlik programının öğrencilerin hayat boyu öğrenme tutumu ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeyinde manidar bir değişime neden olmadığını göstermektedir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde tek gruplu deneme modelinde uygulanan bilişim teknolojileri etkinliklerinin öğrencilerin hem hayat boyu öğrenme tutumlarında hem de bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeylerinde manidar fark oluşturmadığı belirlenmiştir.

3.1. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Hayat Boyu Öğrenme Tutumları ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri

Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyete göre HBOT ve BTOY düzeyleri arasındaki fark incelenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin sontest puanları incelenmiştir. Elde edilen betimsel istatistikler ve Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyete Göre HBOT ve BTOY Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçüm	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Mann-Whitney U	Z	p
HBOT (Sontest)	Erkek	18	55,22	6,67	121,000	-0,509	0,630
	Kız	15	56,93	4,54			
BTOY (Sontest)	Erkek	18	72,50	14,59	131,500	-0,127	0,901
	Kız	15	73,33	13,44			

İlköğretim öğrencilerinin cinsiyete göre hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeylerinin cinsiyete göre incelenmesi için yapılan hipotez testi sonucunda erkek ve kız öğrencilerin arasında manidar bir fark olmadığı belirlenmiştir. Araştırma grubundaki öğrencilerin cinsiyete göre hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeylerinin benzer olduğu görülmüştür.

3.2. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerine Göre Hayat Boyu Öğrenme Tutumları ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri

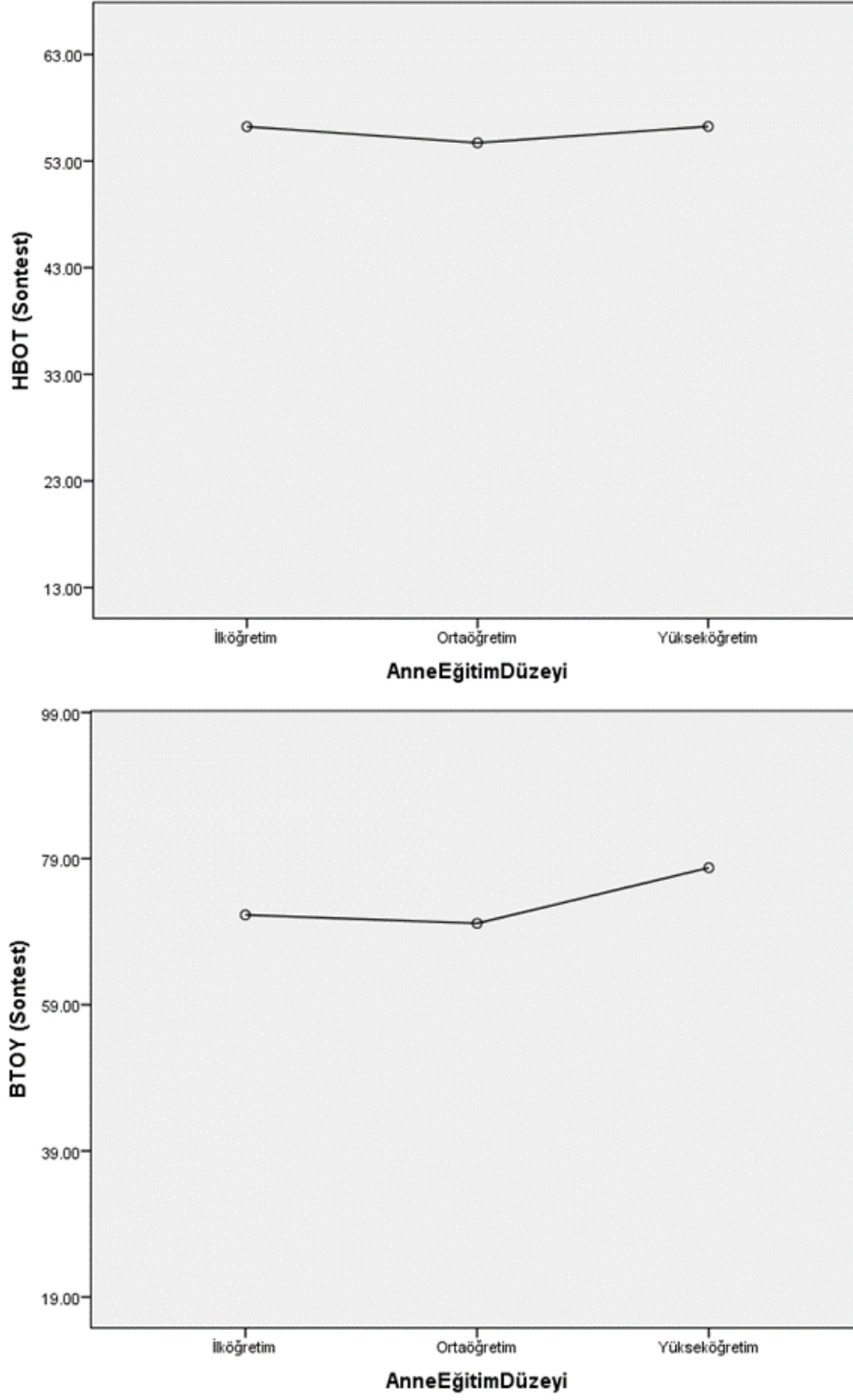
Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim düzeylerine ilişkin bilgiler anket formu aracılığıyla elde edilmiştir. Öğrencilerin anne eğitim düzeylerini ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim şeklinde üç kategoriden birini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre HBOT ve BTOY düzeyleri arasında fark olup olmadığı betimsel istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi kullanılarak incelenmiştir. İlköğretim öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre HBOT ve BTOY düzeyleri arasındaki farkın manidarlığının test edilmesi için yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Anne Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçüm	Anne Eğitim Düzeyi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Ki-Kare	sd	p
HBOT (Sontest)	İlköğretim	17	56,24	5,07	1,435	2,000	0,488
	Ortaöğretim	7	54,71	4,99			
	Yükseköğretim	8	56,25	8,35			
BTOY (Sontest)	İlköğretim	17	71,29	13,93	2,823	2,000	0,244
	Ortaöğretim	7	70,14	11,80			
	Yükseköğretim	8	77,75	16,39			

Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre hayat boyu öğrenme tutumları arasında fark olup olmadığı incelendiğinde aralarındaki farkın manidar olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeyleri için incelendiğinde yine öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre aralarındaki farkın manidar olmadığı görülmektedir. Anne eğitim düzeylerine göre öğrencilerin hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeylerinin benzer olduğu Şekil 3’de verilen çizgi grafiğinde de görülmektedir.

Şekil 3. Anne Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Düzeyleri Çizgi Grafiği

3.3. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerine Göre Hayat Boyu Öğrenme Tutumları ve Bilişim Teknolojileri Öz-Yeterlilik Düzeyleri

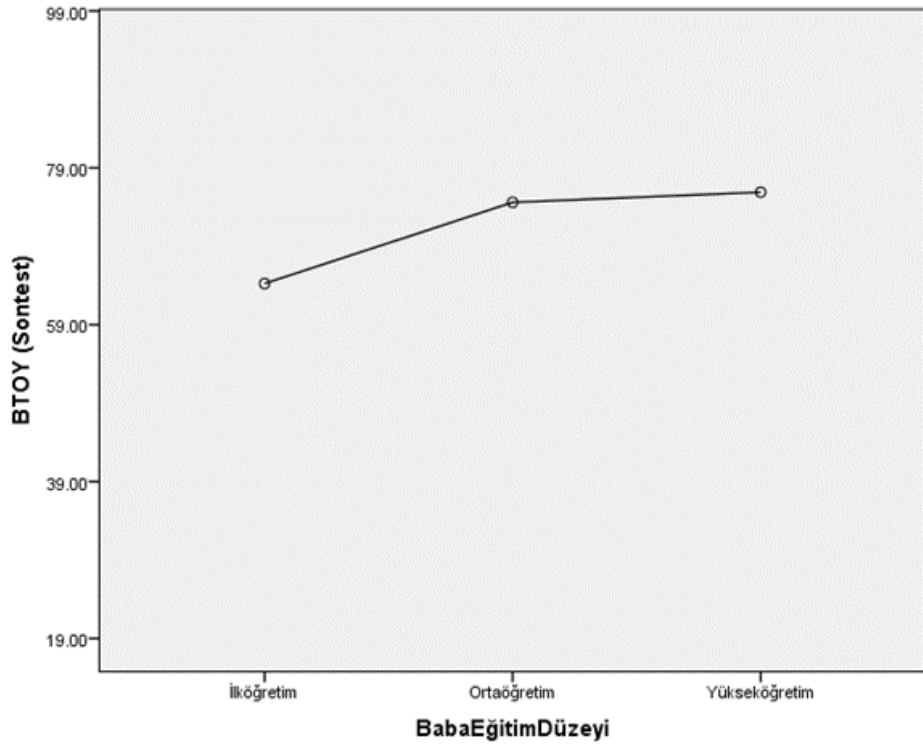
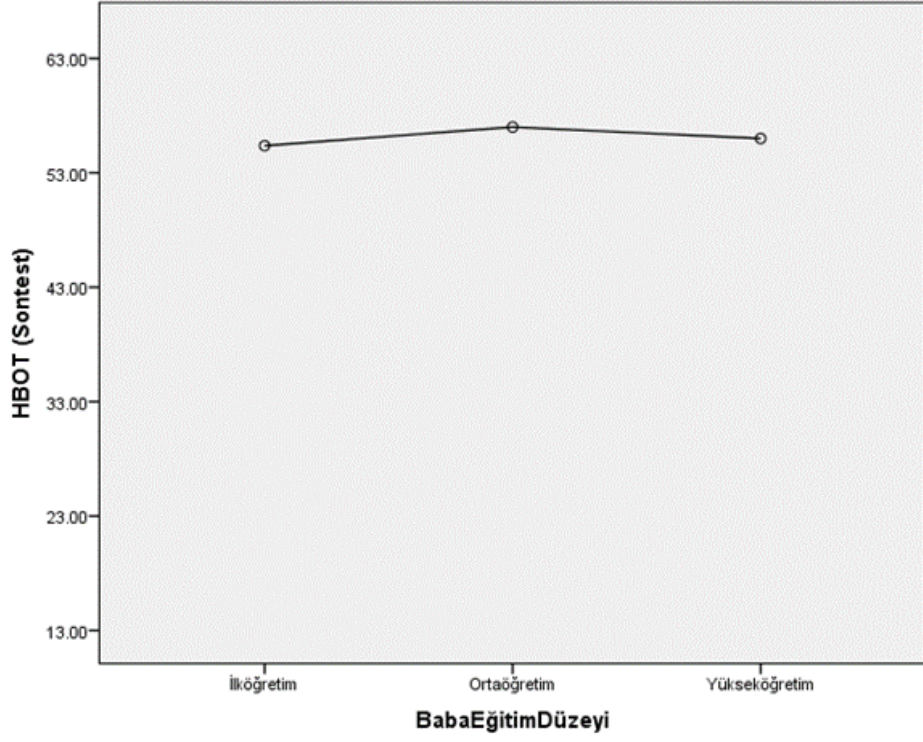
Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim düzeylerine ilişkin bilgiler anket formu aracılığıyla elde edilmiştir. Öğrencilerin baba eğitim düzeylerini ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim şeklinde üç kategoriden birini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre HBOT ve BTOY düzeyleri arasında fark olup olmadığı betimsel istatistikler ve Kruskal-Wallis H testi kullanılarak incelenmiştir. İlköğretim öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre HBOT ve BTOY düzeyleri arasındaki farkın manidarlığının test edilmesi için yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Baba Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Ölçüm	Baba Eğitim Düzeyi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Ki-Kare	sd	p
HBOT (Sontest)	İlköğretim	8	55,38	4,31	0,715	2,000	0,699
	Ortaöğretim	5	57,00	4,69			
	Yükseköğretim	20	56,00	6,66			
BTOY (Sontest)	İlköğretim	8	64,25	14,79	3,820	2,000	0,148
	Ortaöğretim	5	74,60	12,36			
	Yükseköğretim	20	75,90	13,02			

Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre hayat boyu öğrenme tutumları arasında fark olup olmadığı incelendiğinde aralarındaki farkın manidar olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeyleri incelendiğinde yine öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre aralarındaki farkın manidar olmadığı belirlenmiştir. Baba eğitim düzeylerine göre öğrencilerin hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeylerinin benzer olduğu Şekil 4’de verilen çizgi grafiğinde de görülmektedir.

Şekil 4. Baba Eğitim Düzeyine Göre HBOT ve BTOY Düzeyleri Çizgi Grafiği

3.4. Görüşme Formu İle Toplanan Verilerin Yorumlanması

Süreç sonunda araştırmacı olarak yapılan yorumlara katılımcı öğrencilerin bakış açılarının da katkı sağlayacağı düşünülerek hazırlanan görüşme formunda öğrencilere şu altı soru yöneltilmiştir;

1. Bilgisayar kullanımını geliştirmeye yönelik bu çalışma sana ne kattı?
2. Yaşıtın olan arkadaşlarından seni bir adım öne taşıyan özelliklerin olduğunu düşünüyor musun? Ve bu özelliğin ya da özelliklerin neler?
3. Kendini geliştirmek istediğin bir alan var mı? Neden bu alanda kendini geliştirmek istiyorsun?
4. Eğitim düzeyin için bir planın var mı? (Yani lise, üniversite ya da yüksek lisans, doktora eğitimleri almak konusunda şu anki kararın nedir?)
5. Çevrendeki bireyleri düşündüğünde sence bilgi birikimi en çok olan kişi kim ve bu kişinin bilgi birikiminin çok olduğunu düşünmenin sebebi ne?
6. Bilmediğin herhangi bir konu hakkında araştırma yapmak gerektiğinde hangi kaynakları kullanmayı tercih edersin?

Görüşme formu soruları için öğrencilerden alınan yanıtlar genel olarak şu şekilde özetlenmiştir;

Öğrenciler ilk soru olan “Bilgisayar kullanımını geliştirmeye yönelik bu çalışma sana ne kattı?” sorusuna bu süreç sonunda yaşıtım olan arkadaşlarımdan bilgisayar kullanımı bakımından daha fazla bilgi kazandıkları görüşünde olduklarını ifade ettiler. Benzer yanıt ifadelerinden birinde öğrenci B. “Bilgisayar bilgimi artıran bu çalışma bence beni hayatta bir adım ileri götürdü çünkü gelecekte tüm meslekler bilgisayar ve teknolojiye dayalı olacak bu yüzden hangi mesleği seçersem seçeyim bilgisayardan ve teknolojiden anlamam beni diğerlerinden daha başarılı yapar.” Şeklinde görüşlerini ifade etti.

İkinci soru olan “Yaşıtın olan arkadaşlarından seni bir adım öne taşıyan özelliklerin olduğunu düşünüyor musun? Ve bu özelliğin ya da özelliklerin neler?” sorusuna verilen yanıtlar öğrenciler video montajı yapabilmek, mobile format ve resetleme yapabilmek,

robotik kodlama konusunda bilgi sahibi olmak ve yabancı dil seviyesinin ileri olması özelliklerinin kendilerini yaşıtlarından farklı kıldığını ifade etmekte oldukları görülmüştür.

Üçüncü soru olan “Kendini geliştirmek istediğin bir alan var mı? Neden bu alanda kendini geliştirmek istiyorsun?” sorusuna öğrencilerin verdiği yanıtlarda 10 öğrencinin hepsinin kendini geliştirmek istediği birden fazla farklı alanlar olduğu görülmüştür. Bu alanların neler olduğu sorusuna genellikle teknoloji, bilgisayar ve yazılım alanlarına dair web sitesi kurma, bilgisayar programı geliştirme, fotoğrafçılık bilgisi, insan bilgisayar etkileşimi gibi bilgi alanları yanıt olarak alınmıştır.

Dördüncü soru olan “Eğitim düzeyin için bir planın var mı? Yani lise, üniversite ya da yüksek lisans, doktora eğitimleri almak konusunda şu anki kararın nedir?” sorusuna öğrencilerden üniversite ve sonrasında yüksek lisans yanıtı sıklıkla alınmıştır iki öğrenci doktora eğitimi almayı planladığını ifade etmiştir. Ayrıca görüşme yapılan öğrencilerden biri özellikle yurt dışında üniversite ve sonrasında eğitim almak istediğini ifade etmiştir.

Beşinci soru olan “Çevrendeki bireyleri düşündüğünde sence bilgi birikimi en çok olan kişi kim ve bu kişinin bilgi birikiminin çok olduğunu düşünmenin sebebi ne?” sorusuna öğrenciler genel olarak büyükanne, büyük baba gibi aile büyüklerini ve öğretmenlerini örnek olarak vermiştir. Ek olarak 3 öğrenci çevresinde birçok kişiyi söyleyerek her birinin farklı alanlarda bilgili olduğunu bu yüzden ihtiyaç duyduğu bilgiye göre bu kişinin değişeceğini söylemiştir. Ayrıca 1 öğrenci çevresinde en bilgili kişileri en çok kitap okuyan kişiler olarak gördüğünü çünkü kitapların insanlara çok farklı bakış açıları eklediğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Altıncı soru olan “Bilmediğin herhangi bir konu hakkında araştırma yapmak gerektiğinde hangi kaynakları kullanmayı tercih edersin?” sorusuna öğrencilerin tümü ilk seçenek olarak internet yanıtını vermiştir. İnternet yanıtına ek olarak kitaplar, öğretmenler yanıtları da çoğu öğrenci tarafından verilmiştir.

IV. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım becerilerinin geliştirilmesinin hayat boyu öğrenme tutumlarına etkisinin araştırıldığı bu çalışma için ulaşılan sonuçlar şöyle özetlenebilir;

Araştırma grubundaki öğrencilerin Hayat Boyu Öğrenme düzeyleri ön test sonuçlarına göre ortalama puan 55, son test puanlarına göre ortalama puan 56 olarak bulunmuştur. Bu değerlere göre ön test ve son test ortalama puanlarına göre öğrencilerin hayat boyu öğrenme düzeylerinin (48 değerinden büyük olduğu için) yüksek olduğu ifade edilebilir. Ön test ve son test sonuçları arasında manidar bir farklılık bulunmamaktadır.

Araştırma grubundaki öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Öz yeterlilikleri için ön test ortalama puan 65.7 olarak bulunmuştur, son test ortalama puanları 72.9 olarak bulunmuştur. Buna göre ön test ortalaması değerlendirildiğinde Bilişim Teknolojileri Öz Yeterliliklerinin orta düzeyde olduğu ve son test ortalamasına göre Bilişim Teknolojileri Öz Yeterliliklerinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Ön test ve Son test sonuçlarında manidar bir farklılık bulunmamıştır. Fakat süreçte uygulanan Bilişim Teknolojileri etkinlikleri öğrencilerin bu alandaki öz yeterliliklerinde artış meydana getirmiştir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz-yeterlilik düzeyleri değerlendirildiğinde kız ve erkek öğrenciler arasında manidar bir farklılık bulunmamıştır. Benzer şekilde “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Diğarbakır İli Örneği)” adlı çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini cinsiyet değişkeninin etkilemediği ifade edilmiştir (Yaman ve Yazar, 2015); “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz, 2016); “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlilikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada da yine yaşam boyu öğrenme yeterlik düzeyi cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna

ulaşmıştır (Şahin & Arcagök, 2014). Bu çalışmaların aksine “Mesleki Eğitim Merkezi Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği)” isimli tez çalışmasında öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kadınların lehine cinsiyete göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır (Horuz, 2017); “Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine İlişkin Algıları” isimli çalışmada da öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterlik algılarının cinsiyete göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır (Konokman ve Yelken, 2014).

Öğrencilerin anne eğitim düzeyi değişkenine göre hayat boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz yeterlilik düzeylerinde manidar farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin baba eğitim düzeyi değişkenine göre hayat boyu öğrenme tutumlarında ve bilişim teknolojileri öz yeterlilik düzeylerinde manidar bir farklılık olmadığı bulunmamıştır.

Öğrencilerin görüşme formu sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencilerin bilgiye ulaşmak amacıyla önce internet kaynağını tercih ettikleri görüşmüştür. Dolayısıyla bu yaş grubu ile teknoloji konulu araştırmalar yapılabilirliği alan yazına da çalışma gruplarına da katkı sağlayacaktır. Öğrencilerin görüşme formu sorularına verdiği sorular genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin teknolojiye ilgi duydukları teknoloji ile ilgili yeni öğrendikleri bilgilerin kendilerini yaşlılarından bir adım öne çıkardığı görüşünde oldukları yorumlanmıştır.

Araştırma sürecinde ele alınan değişkenler için manidar fark bulunmamasına rağmen bu çalışmada geliştirilen Hayat Boyu Öğrenme Ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Yeterlilik Ölçeği ortaokul düzeyi öğrencilerine uygun geliştirildiği için alan yazına önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu araştırma hayat boyu öğrenme alanının sadece yetişkinleri değil çocukları da kapsadığını vurgulaması açısından yapılmış araştırmalardan farklıdır ve bu anlamda öncü olabilecek bir çalışmadır.

Yapılacak yeni çalışmalar için hayat boyu öğrenme araştırmalarının yetişkin yaş grupları üzerinde yürütüldüğü gibi çocuklardan oluşan çalışma grupları ya da örneklemeler seçilerek de bu alanda araştırmalar yapılabileceği benzer konularda çalışacak araştırmacılara önerilmektedir.

EKLER

EK1. İzin Dilekçesi

YAKUTİYE İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim dalı yüksek lisans öğrencisiyim. İlçenize bağlı Gazi Ahmet Muhtar Paşa ortaokulunda ders ücreti karşılığında Bilişim Teknolojileri branşında görev yapmaktayım.

"Ortaokul Öğrencilerinde Bilişim Teknolojileri Kullanımının Hayat Boyu Öğrenme Farkındalıklarına Etkisi" konulu tez çalışmam için isimleri listede verilen ilçenize bağlı ortaokullarda Ek'te bulunan "Hayat Boyu Öğrenme Farkındalığı" ve "Bilişim Teknolojileri Kullanım Yeterliliği" konulu ölçekleri (toplamda 500 öğrenciye) uygulamak ve görev yapmakta olduğum Gazi Ahmet Muhtar Paşa Ortaokulu 6. Sınıf öğrencilerinden gönüllü olan 20 öğrenci ile bilişim teknolojileri yeterliliklerini geliştirmek amacıyla bilgisayar kullanımı, akıllı tahta kullanımı, elektronik posta kullanımı, elektronik posta grubu ile bilgi paylaşımı, bilgiyi araştırma ve sunma konularında ders içi etkinlik uygulaması yapmak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Okul Listesi

1071 Malazgirt Ortaokulu
50.Yıl Ortaokulu
Ahmet Yesevi Ortaokulu
Ahmet Yesevi İmamhatip Ortaokulu
Edip Somunoğlu Ortaokulu
Gazi Ahmet Muhtar Paşa Ortaokulu

Mine TOPDAĞI

EK2. İzin Dilekçesi

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

Yüksek lisans öğrencisi Mine Topdağı'nın Yaşamboyu Öğrenme ve Bilişim Teknolojileri Kullanımı konulu tez çalışması ile ilgili olarak ölçek geliştirme çalışmaları için veri toplamak amacıyla müdürlüğünüze bağlı ortaokullarda uygulama yapması gerekmektedir.

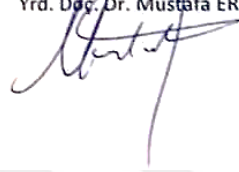
Gereğini arz ederim.

29.12.2017

Eğitim Bilimleri Bölümü

Başkan Yardımcısı

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ERSOY

EK3. Ortaokul Öğrencileri İçin Hayat Boyu Öğrenme Ölçeği İlk Maddeler

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN HAYAT BOYU ÖĞRENME ÖLÇEĞİ		Hiç Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Emin Değilim	Kısmen Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Günlük hayatımda Türkçe dilbilgisi kurallarına dikkat ederim.					
2	Sosyal medya paylaşımlarımda Türkçe dil bilgisi kurallarına dikkat ederim.					
3	Gazete, dergi okurken veya televizyon programlarında alt yazılarda Türkçe dil bilgisi kuralına uygun yazılmayan kelime ve cümleler dikkatimi çeker.					
4	Dinlediğim kişinin Türkçe'yi düzgün ve kurallara uygun konuşması hoşuma gider.					
5	Daha önce duymadığım bir Türkçe kelime öğrendiğimde sözlükten anlamına ve talaffuzuna bakarım.					
6	İngilizce öğrenmek önemlidir.					
7	Okulda yabancı dil dersi olması bize yeni bir dil öğrenme fırsatı sunduğu için önemlidir.					
8	Bir kelimenin İngilizce karşılığını öğrenmek için sözlük ya da internet araştırması yaparım.					
9	Alt yazılı bir film ya da video izlediğimde konuşulan dili anlamaya çalıştığım olur.					
10	Yabancı dilde bir şarkı duyduğumda müziği beğenirsem şarkı sözlerini ve sözlerin Türkçe anlamlarını araştırırım.					
11	Günlük hayatta toplama, çıkarma işlemi yapmayı gerektiren durumlarla karşılaştığımda (alışveriş yaparken para üstü hesaplama gibi) kolaylıkla işlemleri yapabilirim.					
12	Matematiksel işlem gerektiren temel işlemleri yapabilirim. (toplama, çıkarma, bölme, çarpma)					
13	Sosyal medyada matematik işlemleri soruları ile karşılaştığımda cevabı bulur ve paylaşıyorum.					
14	Teknoloji ile ilgili paylaşımlar dikkatimi çeker ve bu tür paylaşımları incelerim.					
15	Bilim ve teknolojiye yeni gelişmeleri takip ederim.					
16	Bilgisayarı iyi düzeyde kullanabilirim.					
17	Tablet ya da telefonda bilmediğim bir özelliği araştırarak bulabilirim.					
18	Teknolojiyi kullanarak yeni bir bilgiye ulaşabilirim.					
19	Adresini bilmediğim bir yerin adres bilgilerini ve konumunu internetten bulabilirim.					

20	Evimize yeni bir teknolojik cihaz alınacağında özelliklerini araştırma görevini üstlenirim.					
21	Öğrenme faaliyetlerine gönüllü olarak katılırım.					
22	Bilmediğim bir konu hakkında biri bana sorduğunda o anda cevap veremesem de sonrasında o konu hakkında araştırma yaparım.					
23	Gelecek derslerde işlenecek konular hakkında ders öncesinde bilgi edinirim.					
24	Derslerle ilgili bilgi kaynakları ve siteleri kullanırım. (morpakambüs, vitamin, eba ...)					
25	Bazı şeyleri bilmemek beni rahatsız eder ve ilk fırsatta araştırıp o konu hakkında bilgi edinirim.					
26	Öğrenme ihtiyaçlarımı karşılarken arkadaşlarımla yardımlaşmaya önem veririm.					
27	Öğrendiğim bilgileri paylaşıyorum.					
28	Bilgi içerikli site ve sayfaları takip etmeyi tercih ederim.					
29	Öğrenme hayat boyu devam etmelidir.					
30	Yeni bilgiler öğrenmek için fırsatları değerlendiririm.					
31	Orijinal fikirler üretebilirim.					
32	Okulda ya da evde bir problemle karşılaştığımda çözüm için fikirler üretir ve fikirlerimi öğretmenlerimle ve ailemle paylaşıyorum.					
33	Resim yapma, öykü yazma gibi yarışmalar dikkatimi çeker ve katılma isteği uyandırır.					
34	Herhangi bir durumda gönüllü biri gerektiğinde gönüllü olabilirim.					
35	Bir konu hakkında büyüklerim fikrimi sorduğunda memnun olurum.					
36	Toplumların kültürel farklılıkları olduğunun farkındayım.					
37	Kendi toplumumuza ait doğru davranışları bilir ve uygularım.					
38	Sanal ortamlarda paylaşımlarımda kültürel değerlerimizi dikkate alırım.					
39	Yeteneğim olan alanlarda yeteneklerimi çevremdekilere göstermek hoşuma gider.					
40	Bir konu hakkında topluluk önünde bilgilendirici konuşmalar yapmak beni mutlu eder.					

EK4. Ortaokul Öğrencileri İçin Hayat Boyu Öğrenme Ölçeği Nihai Maddeler

No	Madde
hb18	Teknolojiyi kullanarak yeni bir bilgiye ulaşabilirim.
hb21	Öğrenme faaliyetlerine gönüllü olarak katılırım.
hb22	Bilmediğim bir konu hakkında biri bana soru sorduğunda o anda cevap veremesem de sonrasında o konu hakkında araştırma yaparım.
hb23	Gelecek derslerde işlenecek konular hakkında ders öncesinde bilgi edinirim.
hb24	Derslerle ilgili bilgi kaynakları ve siteleri kullanırım. (morpakambüs, vitamin, eba ...)
hb25	Bazı şeyleri bilmemek beni rahatsız eder ve ilk fırsatta araştırıp o konu hakkında bilgi edinirim.
hb26	Öğrenme ihtiyaçlarımı karşılarken arkadaşlarımla yardımlaşmaya önem veririm.
hb28	Bilgi içerikli site ve sayfaları takip etmeyi tercih ederim.
hb30	Yeni bilgiler öğrenmek için fırsatları değerlendiririm.
hb31	Orijinal fikirler üretebilirim.
hb32	Okulda ya da evde bir problemle karşılaştığımda çözüm için fikirler üretir ve fikirlerimi öğretmenlerimle ve ailemle paylaşıyorum.
hb36	Toplumların kültürel farklılıkları olduğunun farkındayım.
hb37	Kendi toplumumuza ait doğru davranışları bilir ve uygularım.

EK5. Ortaokul Öğrencileri İçin Bilişim Teknolojileri Kullanım Yeterliliği Ölçeği İlk Maddeler

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIM ÖLÇEĞİ		Kesinlikle Yapamam	Kısmen Yapamam	Emin Değilim	Kısmen Yapabilirim	Kesinlikle Yapabilirim
1	Bilgisayarı kurallara uygun biçimde açıp kapatabilirim.					
2	Bilgisayardaki temel bileşenleri (donanım parçalarını) ve görevlerini bilirim.					
3	Yeni bir klasör oluşturabilirim.					
4	Bilgisayardaki bilgileri hafıza kartı, flash disk gibi depolama araçlarına yükleyebilirim.					
5	Bilişim teknolojileri aracılığı ile ulaştığım bilgiyi yazıcıdan çıkartabilirim.					
6	Gerekli olduğunda bilgi kağıtlarını fotokopi makinesi ile çoğaltabilirim.					
7	Yazıcıdan çıktı alma işlemi sırasında yazdırma seçeneklerini ihtiyaca uygun ayarlayabilirim. (iki sayfayı tek kağıda çıkarma, arkalı önlü çıkarma gibi düzenlemeleri ayarlayabilirim.)					
8	Bir bilgiyi internet ya da dijital kaynaktan kopyalayarak kendi belgeme yapıştırabilirim.					
9	Bir web sitesinde ulaştığım bilginin güvenilir olup olmadığına karar verebilirim.					
10	Arama motorlarında anahtar kelimeler kullanmayı, gelişmiş arama özelliklerini kullanabilirim.					
11	Elektronik posta adresi alabilirim.					
12	Elektronik posta ile arkadaşlarımı ekleyerek ortak elektronik posta grubu oluşturabilirim.					
13	Elektronik posta adresimden mail oluşturma, düzenleme ve gönderme işlemlerini yapabilirim.					
14	Elektronik posta adresimden dosya ve belge gönderebilirim.					
15	Kendime ait bir web sitesi oluşturabilirim.					
16	Elektronik posta aracılığı ile uzaktan görüntülü bağlantı kurarak sunum yapabilirim.					
17	Bilişim teknolojileri alanındaki yeni gelişmeleri takip ederim.					
18	Fotoğraf makinesi ile fotoğraf ve video çekebilirim.					
19	Fotoğraf makinesi ile çektiğim fotoğraf ve videoları bilgisayar ortamına aktarabilirim.					
20	Bilgisayarımdaki fotoğraf ya da videoları mail ile arkadaşlarıma gönderebilirim.					
21	Bilgisayarımdaki fotoğraf ya da videoları video paylaşım sitelerinde paylaşabilirim.					
22	Bilgisayarımdaki fotoğrafları uygun programları kullanarak kırpma, renk düzenleme, ışık artırma ayarlarını yapabilirim.					

23	Bilgisayarındaki videoları uygun programları kullanarak birleştirebilirim.					
24	Bilgisayarındaki videolara video düzenleme programları kullanarak açıklama yazısı ekleyebilirim.					
25	Bilgisayarındaki fotoğrafları birleştirerek yazı ve efekt ekleyerek video haline getirebilirim.					
26	Bir Word belgesinde metin oluşturabilirim.					
27	Word programında metnin yazı tipi, yazı rengi özelliklerini düzenleyebilirim.					
28	Word programında iki sütunlu düzende metin oluşturabilirim.					
29	Word programında şekil ekleyebilir ve şeklin rengini değiştirebilirim.					
30	Bir konu ile ilgili sunu hazırlayabilirim.					
31	Hazırladığım sunuya animasyon ekleyebilirim.					
32	Sunuya zaman provası ekleyebilirim.					
33	Farklı sunu programları hakkında bilgi sahibiyim. (Prezi, Zoho Show, Emaze, Powtoon)					
34	Hazırlanmış bir sununun hangi sunu programında hazırlandığını anlayabilirim.					
35	Online Office seçeneklerini kullanarak arkadaşlarımla ortak bir çalışma hazırlayabilirim.					
36	Excel programında hesaplama işlemleri yapan tablolar hazırlayabilirim.					
37	Windows bir bilgisayarda hazırladığım sunuyu android bir cihazda çalıştıracak programlar hakkında bilgim var.					
38	Bilişim teknolojileri cihazlarını kullanmayı kendi başıma deneyerek öğrenebilirim.					
39	Akıllı tahtada bulunan Office yazılımlarını kullanabilirim.					
40	Akıllı tahtaya format atabilirim.					
41	Akıllı tahtada ortaya çıkabilecek problemlere çözüm bulabilirim.					
42	Bilgisayara format atabilirim.					
43	Bir tableti fabrika ayarlarına döndürebilirim.					
44	Bilgisayarda donanımsal bir sorun olduğunda problemin sebebini bulabilirim.					
45	Masaüstü bir bilgisayarın donanımsal kurulumunu yapabilirim. (kasa, monitör, fare, klavye bağlantılarını yaparak çalışır hale getirebilirim.)					

EK6. Ortaokul Öğrencileri İçin Bilişim Teknolojileri Kullanım Yeterliliği Ölçeği Nihai Maddeler

No	Madde
bt11	Elektronik posta adresi alabilirim.
bt12	Elektronik posta ile arkadaşlarımı ekleyerek ortak elektronik posta grubu oluşturabilirim.
bt13	Elektronik posta adresimden mail oluşturma, düzenleme ve gönderme işlemlerini yapabiliyorum.
bt14	Elektronik posta adresimden dosya ve belge gönderebilirim.
bt15	Kendime ait bir web sitesi oluşturabilirim.
bt16	Elektronik posta aracılığı ile uzaktan görüntülü bağlantı kurarak sunum yapabiliyorum.
bt20	Bilgisayarındaki fotoğraf ya da videoları mail ile arkadaşlarıma gönderebilirim.
bt21	Bilgisayarındaki fotoğraf ya da videoları video paylaşım sitelerinde paylaşabiliyorum.
bt23	Bilgisayarındaki videoları uygun programları kullanarak birleştirebilirim.
bt32	Sunuya zaman provası ekleyebilirim.
bt33	Farklı sunu programları hakkında bilgi sahibiyim. (Prezi, Zoho Show, Emaze, Powtoon)
bt35	Online Office seçeneklerini kullanarak arkadaşlarımla ortak bir çalışma hazırlayabilirim.
bt37	Windows bir bilgisayarda hazırladığım sunuyu android bir cihazda çalıştıracak programlar hakkında bilgim var.
bt39	Akıllı tahtada bulunan Office yazılımlarını kullanabilirim.
bt40	Akıllı tahtaya format atabilirim.
bt41	Akıllı tahtada ortaya çıkabilecek problemlere çözüm bulabilirim.
bt42	Bilgisayara format atabilirim.
bt44	Bilgisayarda donanımsal bir sorun olduğunda problemin sebebini bulabilirim.
bt45	Masaüstü bir bilgisayarın donanımsal kurulumunu yapabiliyorum. (kasa, monitör, fare, klavye bağlantılarını yaparak çalışır hale getirebilirim.)

EK7. Ölçeklerde Kullanılan Kişisel Bilgi Bölümü

Okul Adı	☐ 1071 Malazgirt Ortaokulu	☐ 50. Yıl Ortaokulu	☐ Ahmet Yesevi Ortaokulu	☐ Ahmet Yesevi İmam Hatip Ortaokulu	☐ Edip Somunoğlu Ortaokulu
Sınıfı	☐ 5. Sınıf	☐ 6. Sınıf	☐ 7. Sınıf	☐ 8. Sınıf	
Cinsiyet	☐ Kız	☐ Erkek			
Anne Eğitim Düzeyi	☐ İlkokul Mezunu	☐ Ortaokul Mezunu	☐ Lise Mezunu	☐ Yüksekokul Mezunu	☐ Üniversite Mezunu
Baba Eğitim Düzeyi	☐ İlkokul Mezunu	☐ Ortaokul Mezunu	☐ Lise Mezunu	☐ Yüksekokul Mezunu	☐ Üniversite Mezunu
Anne Mesleği					
Baba Mesleği					

EK8. Görüşme Formu

Öğrenci Görüşme Formu
1) Bilgisayar kullanımını geliştirmeye yönelik bu çalışma sana ne kattı?
2) Yaşıtın olan arkadaşlarından seni bir adım öne taşıyan özelliklerin olduğunu düşünüyor musun? Ve bu özelliğin ya da özelliklerin neler?
3) Kendini geliştirmek istediğin bir alan var mı? Neden bu alanda kendini geliştirmek istiyorsun?
4) Eğitim düzeyin için bir planın var mı? (Yani lise, üniversite ya da yüksek lisans, doktora eğitimleri almak konusunda şu anki kararın nedir?)
5) Çevrendeki bireyleri düşündüğünde sence bilgi birikimi en çok olan kişi kim ve bu kişinin bilgi birikiminin çok olduğunu düşünmenin sebebi ne?
6) Bilmediğin herhangi bir konu hakkında araştırma yapmak gerektiğinde hangi kaynakları kullanmayı tercih edersin?

EK9. Bilişim Teknolojileri Haftalık Etkinlik Planları

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 1.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Elektronik posta adresi alır. Arama motorlarında gelişmiş arama seçeneklerini kullanır.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar, Akıllı Tahta, İnternet
Etkinlik İçeriği	Ücretsiz elektronik posta servisleri tanıtılır. Öğrencilere tüm etkinlikler boyunca kullanacakları bir mail adresi açmaları için mail adresi nasıl alınır anlatılır. Öğrenciler mail adreslerini aldıktan sonra birbirlerine deneme mailleri göndererek pratik yapmaları sağlanır. Arama motoru Google ile gelişmiş arama seçeneklerinin neler olduğu anlatılır. Öğrencilerin merak ettikleri bir konuyu gelişmiş arama seçeneklerini kullanarak bulmaları için zaman verilir.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

1.Hafta Değerlendirme Soruları:

1. Google'ın elektronik posta hizmeti hangisidir?
a.Gmail b.Yahoo c.Outlook d.Bing
2. Bir elektronik posta ile 25 MB'dan büyük bir dosya göndermek için hangisini kullanırız?
a. Google drive b. Google play c. Google takvim d. Google fotoğraflar
3. Bir mail grubu oluşturmak için hangisi kullanılır?
a.Google kişiler b.Google arkadaşlar c.Google ajanda d.Google takvim
4. Resimdeki mail için gönder düğmesine basıldığında ne uyarısı gelecektir?

- a.Sorun yoktur mail gönderilir
- b.Mail içeriği uygun değildir
- c.Mail adresi uygun değildir
- d.Mail adresi yazılmamıştır

5. Bir elektronik postaya hangisi eklenemez?
a.Fotoğraf b.Link c.25 MB'dan küçük dosya d.25 MB'dan büyük dosya
6. Resimde kırmızı ile gösterilen simgenin görevi nedir?
a.Maili Gönderir b.Maile belge ekler c.Maili siler d. Maile link ekler
7. Bir mail adresinde hangi harfler ya da simgeler kullanılamaz?
a. . (nokta) b. 1,2,3 (rakamlar) c. ü, ö, ğ, ç v.b. Türkçe karakterler d. Harfler

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 2.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Masaüstü Bilgisayarın donanımsal kurulumunu yapar. Bilgisayarın donanım parçalarının görevlerini tanımlar.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar İnternet
Etkinlik İçeriği	Öğrencilere önce bilgisayarın donanım parçalarının görevleri anlatım yöntemi kullanılarak anlatılır. Her iki öğrenci bir bilgisayar kasasına diğer donanımların bağlantısını yapacak şekilde bilgisayar donanımlarının bağlantısının nasıl yapıldığı gösterip yaptırma yöntemi ile anlatılır ve aşama aşama öğrencilerin yapmaları sağlanır.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

2.Hafta Değerlendirme Soruları:

1. Bilgisayarda mantıksal ve matematiksel işlemleri yapan iç donanım hangisidir?
a.Anakart b.Ekran kartı c.İşlemci d.Ethernet Kartı
2. Hangisi donanım değildir?
a.Sabit disk b.Fan c.Antivirüs d.RAM bellek
3. Hangisi bozulursa diğerleri çalışsa bile bilgisayar kullanılamaz?
a.Anakart b.Ekran kartı c.İşlemci d.Ethernet Kartı
4. Hangi donanım çıkış birimidir?
a.Klavye b.Mouse c.Tarayıcı d.Monitör
5. Hangisi iç donanım değildir?
a.Mouse b.Anakart c.Fan d.Güç kaynağı
6. Hangi iç donanım internete bağlanmamızı sağlar?
a.Ağ kartı b.Ekran kartı c.Ses kartı d.Anakart
7. Bilgisayarda diğer iç donanımları üzerinde taşıyan donanım hangisidir?
a.Anakart b.Ekran kartı c.İşlemci d.Ethernet Kartı

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 3.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Hafıza kartı, flash disk, cd ve dvd hafıza birimlerini uygun biçimde kullanır.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar İnternet
Etkinlik İçeriği	Bilgisayardaki farklı hafıza birimlerini ve birbirlerine göre büyüklük küçüklükleri açıklanır. Hafıza birimleri ve sürücüler açıklanır. Öğrenciler hafıza kartı, flash disk, cd ve dvd hafıza birimlerini sırayla bilgisayara takarak bu hafıza birimlerinin kapasitelerini kontrol eder. Her bir hafıza birimi için avantaj ve dezavantajları tartışılır.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

3.Hafta Değerlendirme Soruları:

- Bilgisayar kapatıldığı zaman üzerindeki bilgiler silinen bellek türü aşağıdakilerden hangisidir?
a.Sabit Disk b.Flash Bellek c.RAM Bellek d.CD
- Aşağıdakilerden hangisi depolama birimidir?
a.Klavye b.Monitör c.Ana kart d.Harddisk
- 1024 Byte aşağıdakilerden hangisi eşit değildir?
a.8192 Bit b.1024 Karakter c.1024 Bit d.1 KB
- Aşağıdakilerden hangisinde bellek birimleri küçükten büyüğe doğru sıralanmıştır?
a.MB – KB – Byte - GB c.Byte – KB – GB - MB
b.GB – KB – Byte - MB d.Byte – KB – MB - GB
- Kullanıcıya ait bilgilerin kalıcı olarak saklandığı yer aşağıdakilerden hangisidir?
a.Ram Bellek b.Harddisk c.Rom Bellek d.Monitör
- Aşağıdakilerden hangisi bilgisayar bellek ölçü birimidir?
a.Cm b.Litre c.MB d.Gr
- Aşağıdakilerden hangisi belleklerde genel olarak daha az yer kaplar?
a.Resim belgesi b.Video belgesi c.Metin belgesi d.Müzik belgesi

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 4.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Yazıcı kullanırken farklı yazdırma seçeneklerini ihtiyaca göre kullanır.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar İnternet
Etkinlik İçeriği	Öğrencilerle birlikte farklı özellikteki belgeler çıktı alınır. Alınan çıktılarda arkalı önlü, bir sayfada çoklu sayfa çıkarma seçenekleri denir. A4, A5 gibi farklı boyuttaki kağıtlara nasıl çıktı alınacağı gösterilerek anlatılır. Ve öğrenciler farklı özelliklerde çıktı almayı dener.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

4.Hafta Değerlendirme Soruları:

- Üzerinde çalıştığımız belgede imlecin bulunduğu sayfayı yazdırmak için hangi seçenek kullanılır?
a.Geçerli sayfa b.tümü c.özel tercih d.sayfa
- Yazdırmak istediğimiz belgeyi yazdırmadan önce kontrol etmemizi sağlayan özelliklikle hangisidir?
a.Deneme b.Taslak c.Baskı deneme d.Baskı önizleme
- Bir sunuda her bir kağıda 2-4 ya da 6 slayt olacak şekilde çıktı almak istiyorsak hangisini yapmalıyız?
a.Slayt b.Anahat c.Dinleyici notları d.not sayfası
- Çıktı alabileceğimiz bir yazıyı bilgisayarımıza bağlı değilse yazdır komutu hangisine imkân verir?
a.Resim olarak kaydet b.pdf olarak kaydet c.yazıcı bağlanana kadar bekle d.hiçbiri
- Hangisi yazdırma işlemi için renk seçeneklerinden biri değildir?
a.Beyaz b.Gri tonlamalı c.Siyah beyaz d.Renkli
- Değişiklik yapmadan belgeyi olduğu gibi yazdırmayı sağlayan seçenek hangisidir?
a. Yazdır b.Baskı önizleme c.Normal yazdır d.Hızlı Yazdır

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 5.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Farklı sunu programları olduğunu bilir. Microsoft Office Powerpoint programında sunu hazırlar. Online Office hizmetini kullanarak ortak sunu hazırlar ve düzenler.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar İnternet
Etkinlik İçeriği	Öğrencilerin farklı sunu programlarını internetten araştırmaları istenir. Sıklıkla kullanılan Microsoft Office Powerpoint’de sunu hazırlama gösterip yaptırma yöntemi ile anlatılır ve öğrencilerin yapması için zaman tanınır. Etkinliğin son aşamasında online Office kullanımı açıklanarak her iki öğrencinin birbiriyle sunularını paylaşmaları ve ekleme yapmalarına imkân verilir.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

5.Hafta Değerlendirme Soruları:

- Aşağıdakilerden hangisi sunu programı değildir?
a.Prezi b.Google Slides c.Antropi d.Word
- Microsoft Office'nin sunu programı hangisidir?
a.PowerPoint b.Word c.Excel d.Acess
- Sunu hazırlarken aşağıdakilerden hangisini yapmamız doğru olmaz?
a.Arkaplanı açık renk tercih etmek b.Bir slaytta 6-8 satır yazı yamak
c.Slat metninin tümünde büyük haft kullanmak d.Sunumda anahtar kelimelere yer vermek
- Aşağıdakilerden hangisi PowerPoint programı menülerinden biri değildir?
a.Ekle b.Tasarım c.Veri d.Slayt gösterisi
- PowerPoint programında yazı tipi ve rengini hangi menüden değiştirebiliriz?
a.Giriş b.Tasarım c.Geçişler d.Animasyonlar
- PowerPoint programında slaytın ayarlanan zamana göre otomatik ilerlemesini sağlayan zaman provası özelliği hangi menüdedir?
a.Giriş b.Ekle c.Slayt Gösterisi d.Tasarım
- PowerPoint programında slayt yönünü yatay ya da dikey olarak değiştirmek için hangi menü kullanılır?
a.Giriş b.Ekle c.Tasarım d.Animasyonlar

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 6.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Video çekebilir ve çekilen videoyu düzenler. Fotoğraf düzenleme ve video düzenleme yapar. Movie maker video düzenleme programını kullanır.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar İnternet
Etkinlik İçeriği	Etkinlik öncesinde öğrencilerden daha önce indirdikleri ya da kendi çektikleri ve bir hafıza birimine kaydettikleri videoları ve fotoğrafları getirmeleri istenir. Öğrenciler video ve fotoğrafları movie maker programını kullanarak nasıl bir araya getirecekleri işlemi, video kırpma, birleştirme, hızlandırma, yavaşlatma, efekt ekleme özellikleri anlatılır ve öğrencilere uygulama için süre verilir.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

6.Hafta Değerlendirme Soruları:

1. Movie Maker programının görevi aşağıdakilerden hangisidir?
a. Video izlemek b.Müzik dinlemek c.Resim düzenlemek d,Video Oluşturmak
2. Aşağıdakilerden hangisini Movie Maker programında ekleyemezsin?
a.Müzik b.İşlem formülü c.Animasyon d.Yazı
3. Aşağıdakilerden hangisi Movie Maker programıyla ilgili yanlış bir bilgidir?
a.Resim ve müzik ekleyerek bunlardan video oluşturabiliriz
b.Resimler arasına geçiş verebiliriz
c. jpg uzantılı bir video kaydedebiliriz
d.Resimlerin üzerine yazı yazabiliriz
4. Aşağıdakilerden Movie Maker ‘da yazı eklemekle ilgili bilgilerden hangisi doğrudur?
a.Movie Maker’da sadece hazırlanan videonun başına eklenir
b.Movie Maker’da sadece hazırlanan videonun sonuna eklenir
c.Movie Maker’da videonun başına ,ortasına ve sonuna eklenir
d.Movie Maker’da hazırlanan videonun başına ve sonuna eklenir
5. I- Movie Maker ücretsiz bir uygulamadır.
II- Resim düzenleme programıdır.
III- Resim,müzik,ses,yazı,videolar ekleyerek videolar oluşturabiliriz.
IV-Eklediğimiz müzik videoya fazla gelirse onu kesemeyiz.
V- Eklediğimiz videolarda bazı bölümleri kesebiliriz.
Yukarıdaki maddelerden hangisi ya da hangileri doğrudur?
a.Yalnız III b.I-III c.III-IV d.I-III-V
6. Movie Maker programında hazırladığımız videoların dosya uzantısı hangisidir?
a.WLMP b.PNG c.MP3 d.JPEG
7. Movie Maker hangi işletimsisteminin programıdır?
a.Android b.Windows c.MacOs d.Pardus

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 7.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Wix.com sitesini kullanarak kendi web sitesini hazırlar.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar İnternet
Etkinlik İçeriği	Öğrencilere wix.com sitesi hakkında bilgi verilir. Üye olarak her öğrencinin kendi keşfetmesi yoluyla bir site düzenlemesi istenir. 20 dakikalık keşfederek yapma süresi sonrasında öğretmen tema düzenleme web sayfa düzeni kullanma istenmeyen metin kutusu ya da görselleri silme ve site özelliklerini kaydetme ile güncelleme özelliklerini açıklar.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

7.Hafta Değerlendirme Soruları:

- Wix.com hangi tür site yapmamız için seçenek sunar?
a.Blog b.Fotoğrafçılık c.Konaklama d.Hepsi
- Wix.com hangisi anasayfadaki menü seçeneklerinden biri değildir?
a.Sitelerim b.Şablonlar c.Destek d.Sayfa Düzeni
- Wix.com sitesine giriş yapmak için hangi seçenekler kullanılabilir?
I.Gmail İle
II.Üye Olarak
III.Twitter ile
a.Yalnız I b.Yalnız II c.I ve II d.II ve III
- Wix.com'da bir site şablonu seçtikten sonra tasarımınıza bir fotoğraf eklemek için hangisini kullanmanız gerekir?
a.Ekle b.Menüler c.Data d. Medya
- Wix.com'da site şablonunuzu düzenlerken ekle butonu hangilerini eklemeye imkân verir?
a.Hepsi b.Şekil c.Metin d.Görüntü
- Wix.com sitesinde medya ekleme seçeneği olarak hangisi ya da hangileri vardır?
I.Facebook
II.Google Drive
III. Google Fotoğraflar
a.I ve II b.II ve III c.Yalnız III d.I, II, III
- Wix.com sitesinde arka plana hangisi ya da hangileri eklenebilir?
I.Renk
II.Görüntü
III.Video
a.I ve II b.I,II ve III c.Yalnız III d.Yalnız II

Bilişim Teknolojileri Kullanımı 8.Hafta Etkinlik Planı	
Süre	40 dk
Kazanım	Akıllı tahtaya format atar. Tablet, telefon ve bilgisayara format atar.
Araç-Gereç Ortam	Bilgisayar İnternet
Etkinlik İçeriği	Öğrencilere format atma işlemi süreci açıklanır. Sonrasında birlikte tablete format atılır, akıllı tahtaya format atılır ve bilgisayara format atılır.
Değerlendirme	Öğrencilere içerik kapsamında 4 şıklı çoktan seçmeli 7 soruluk bir online test sınavı uygulanır. Sınav sonrası yanlış yanıtların doğru cevaplarının görülmesi sağlanır.

8.Hafta Değerlendirme Soruları:

- Aşağıdaki donanım birimlerinden hangisi için driver yüklemeye gerek yoktur?
a.RAM b.Ses Kartı c.Ekran Kartı d.Ethernet Kartı
- Hangi durumda bilgisayara işletim sistemi yükleme ihtiyacı duyarız?
I. İşletim sistemi açılmadığında
II. İşletim sisteminin versiyonunu değiştirmek istediğimizde
III. Bilgisayarın harddiski bozulup yeni bir sabit disk takıldığında
a.Yalnız I b. Yalnız II c. I,II,d.II,III e. I,II,III
- İlk Türk yerli işletim sistemi hangisidir?
a.Pardus b.Linux c.Unix d.RedHat
- Yeni nesil Plazma TV'lerde de bulunan ve yüksek kalitede görüntü bilgisinin ve ses bilgisinin işlenmesini sağlayan port aşağıdakilerden hangisidir?
a.VGA b.S-Video c.DVI d.HDMI
- XYZ şirketinde bir teknisyen, işletim sistemi yüklemek istediği bir bilgisayarın BIOS ayarlarına erişmek istemektedir. Fakat BIOS ayarlarına erişim, şirketten bir yıl önce ayrılmış olan bir teknisyen tarafından şifre konularak engellenmiştir. Teknisyen BIOS ayarlarına erişmek için ne yapabilir?
a.RAM' i sıfırlar. c.BİOS pilini kısa süreliğine devre dışı bırakır.
b.Kullanıcı hesaplarından şifre kaldırır. d.Yönetici hesabı ile oturum açar.
- Windows 7 kurulumu sırasında aşağıdaki ayarlardan hangisi yapılmaz?
a.Klavye dili ayarları c.Otomatik güncelleştirme ayarları
b.Tarih Saat ayarları d.Bilgisayarın dahil olacağı ağ ayarları
- Bilgisayar ya da akıllı tahtaya format atmak için hangisine ya da hangilerine ihtiyacımız vardır?
I.Klavye II.Mouse III.Format Belleği
a.Yalnız I b.I ve II c.Yalnız III d.I ve III

KAYNAKÇA

- Akbaş, O., ve Özdemir, S. M. (2002). Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*(155-156).
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/akbas.htm
adresinden alınmıştır
- Akcaalan, M., ve Arslan, S. (2016). *Yaşam Boyu Öğrenme: Teori ve Uygulama*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Akkoyunlu, B., ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(24), 1-10.
- Aksoy, M. (2013). Kavram Olarak Hayat Boyu Öğrenme ve Hayat Boyu Öğrenmenin Avrupa Birliği Serüveni. *Bilig*(64), 23-48.
- Atik, D. K., ve Kürüm, D. (2007, Eylül). Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Yaşam Boyu Öğrenme" Kavramına Yükledikleri Anlam. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri*.
- Atılgan, D. (2006). Türkiye'de Açık Arşiv Çalışmaları ve Ankara Üniversitesi Örneği. *K. Karakütük Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık*, s. 33-39.
- Bağcı, E. (2011). Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türkiye'de Yaşam Boyu Eğitim Politikaları. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2).
- Bağcı, E. (2011). Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türkiye'de Yaşam Boyu Öğrenme. *OMÜ Eğitim Fakültesi*, 139-173.
- Berberoğlu, B. (2010). Yaşam Boyu Öğrenme İle Bilgi ve İletişim Teknolojileri Açısından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki Konumu. *The Journal of Knowledge Economy ve Knowledge Management*, 5(2), 113-126.
- Beycioğlu, K., ve Konan, N. (2008). Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Eğitim Politikaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(24), 369-382.
- Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretmen Rehberi*. (2018). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Budak, Y. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve İlk Öğretim Programlarının Hedeflemesi Gereken İnsan Tipi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(3), 693-708.
- Claus, E. A., ve Hammer, P. M. (2001). *Çocuklarımıza Öğrenmeyi Nasıl Öğretebiliriz?* İstanbul: Rota Yayınları.
- Coşkun, Y. D., ve Demirel, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(42), 108-120.

- Creswell, J. W., ve Plano Clark, V. L. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları* (2 b.). (Y. Dede, ve S. B. Demir, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çolakoğlu, J. (2002). Yaşam Boyu Öğrenmede Motivasyonun Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*.
- Çoskun, Y. D. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Demirarslan, Y., ve Usluel, Y. (2005). The State Of Teachers In The Integration Of ICT Into The Teaching Learning Process. *The Turkish online journal of Educational Technology*, 37-39.
- Demirel, M. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve teknoloji. *9. Uluslararası Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi* (s. 696-703). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Demirel, M., ve Coşkun, Y. D. (2009, Aralık). Üniversite Öğrencilerinin Meraklılık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi*(18), 111-134.
- Dergisi, M. E. (Dü.). (2002). Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme.
- Doğan, S. (2014). *Türkiyenin Yetişkin Öğrenme Projesi Kapsamında Düzenlenen Aile İçi İletişim ve İnternet Bilinci Seminerine Katılan Yetişkinlerin Seminere İlişkin Algı ve Görüşleri*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü.
- Doğan, S., ve Kavtelek, C. (2015a). Hayat Boyu Öğrenme Kurum Yöneticilerinin Hayat Boyu Öğrenme Kavramına İlişkin Görüşleri: Hayat Boyu Öğrenme İçin Bir Metafor Analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 292-303.
- Doğan, S., ve Kavtelek, C. (2015b). Hayat Boyu Öğrenme Kurum Yöneticilerinin Hayat Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 82-104.
- Doğan, S., ve Varank, İ. (2014). *Türkiye Yetişkin Öğrenme Profilinin Politika Analizi Kapsamında Değerlendirilmesi*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü.
- Ekici, G. (2001). Öğrenme Stiline Dayalı Biyoloji Öğretiminin Analizi. *Doktora Tezi*. Ankara : Gazi Üniversitesi.
- Ersoy, A. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye'de Halk Kütüphaneleri. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve belge Yönetimi Anabilim Dalı.
- Ersoy, A., ve Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 803-834.
- Gencel, İ. E. (2013). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 237-252.

- Göksan, T. S., Uzundurukan, S., ve Keskin, N. S. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Birliğinin Yaşam Boyu Öğrenme Programları. *I. İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu*, (s. 143-151). Antalya.
- Güleç, İ., Çelik, S., ve Demirhan, B. (2012). Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 34-48.
- Güllüpnar, F., ve Gökalp, E. (2014). Neoliberal Zamanın Ruhu, Yaşam Boyu Öğrenme ve İstihdam İlişkileri: Yaşam Boyu Öğrenme Politikalarının Eleştirel Bir Analizi. *Mülkiyet Dergisi*, 38(2), 67-92.
- Gündoğan, N. (2003). Avrupa Birliği'ne Üye Elkelerde Bir İstihdam Politikası Olarak "Yaşam Boyu Öğrenme" ve Bazı Örnek Program ve Uygulamalar. *Kamu-İş*.
- Gündoğan, N. (2003). Avrupa Birliğine Üye Ülkelerde Bir İstihdam Politikası Aracı Olarak "Yaşam Boyu Öğrenme" ve Bazı Örnek Program Ve Uygulamalar. *Kamu-İş*, 7(2).
- Güneş, H. (2015). *Eğitim Bilimleri Terimler Sözlüğü* (1 b.). Ankara: Ütopya Yayınları.
- Günüç, S., Odabaşı, H. F., ve Kuzu, A. (2012). Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 309-325.
- Hasan, A. (1996). *Lifelong Learning*. In A.C. Tuijnman (ed), *International Encyclopedia of Adult Education and Training Second Edition*. Ocak Yayıncılık.
- (2011). *Hayat Boyu Öğrenme Programı (LLP) Yaygınlaştırma ve Etkinleştirme Kılavuzu*. Ankara: T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı.
- HORUZ, O. R. (2017). Mesleki Eğitim Merkezi Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Bartın: Bartın Üniversitesi.
- Hoşgörür, V. (2016). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşleri. *Education Sciences*, 114-125.
- İzci, E., ve Koç, S. (2012). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(9), 101-114.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Kavtelek, C. (2014, Ağustos). Hayat Boyu Öğrenme Kurum Yöneticilerinin Hayat Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları ve Görüşleri. *Yüksek Lisans Tezi*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Kavtelek, C. (2014). *Hayat Boyu Öğrenme Kurum Yöneticilerinin Hayat Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları ve Görüşleri*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Kaya, H. E. (2016). *Yaşam Boyu Yetişkin Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Koç, M., Taş, S., Özkan, H. H., ve Yılmaz, E. (2009). Türkiye'de Yetişkin ve Yaşam Boyu Eğitimine Yönelik Lisans Programı Önerisi. <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/339.pdf> adresinden alınmıştır
- Konokman, G. Y., ve Yelken, T. Y. (2014). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine İlişkin Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(29), 267-281.
- Longworth, N. (2003). *Lifelong Learning in Action*. London: Routledge.
- Önal, İ. (2010). Tarihsel Değişim Sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık: Türkiye Deneyimi. *Bilgi Dünyası*, 1(11), 101-121.
- Özçiftçi, M., ve Çakır, R. (2015). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Eğitim Teknolojisi Standartları Özyeterliklerinin İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1).
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
- (2001). *Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. DPT.
- Özen, Y. (2011). Algın Öğrenme Teorisi Yaşam Boyu Öğrenme ve Gelişerek Öğrenme (Öğrenmeye Sosyal Psikolojik Bir Bakış). *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(6), 1-16.
- Özer, M. (2011). Türkiye'de Yükseköğretimde Büyüme ve Öğretim Üyesi Arzu. *Yükseköğretim ve Vilim Dergisi*, 23-26.
- Poyraz, H., ve Titrek, O. (2013). Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 115-131.
- Poyraz, H., ve Titrek, O. (2015). Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 115-131.
- Saatçioğlu, Ö., Özmen, Ö., ve Özer, P. S. (2003). Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Geliştirilmesinde Kütüphanelerin Rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulaması. *Bilgi Dünyası*, 4(1), 45-63.
- Saban, A. (2000). *Öğrenme Öğretmen Süreci*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sağlam, M., Özüdoğru, F., ve Çıray, F. (2011). Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türk Eğitim Sistemi'ne Etkileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 87-109.
- Samancı, O., ve Ocakcı, E. (2017). Hayat Boyu Öğrenme. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 711-722.
- Sekman, M. (2016). *Kesintisiz Öğrenme* (27 b.). İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Seven, M. A., ve Engin, A. O. (2008). Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 192-192. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisobil/article/view/1020000546> adresinden alınmıştır

- Soran, H., Akkoyunlu, B., ve Kavak, Y. (2006). Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Eğitimcilerin Eğitimi Programı: Hacettepe üniversitesi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(30), 201-210.
- Şahin, Ç., ve Arcagök, S. (2014, Nisan). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(16), 394-417.
- Şimşek, N. (2015). *Öğrenmeyi Öğrenmede Alternatif Yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tamer, M. G. (2013). Yaşam Boyu Öğrenme İçin Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi: Avrupa ve Türkiye Örneği. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 3(5), 43-54.
- Toyoğlu, A. Ç. (2016). *Okullarda Hayat Boyu Öğrenme Kültürlerine İlişkin Öğretmenlerin Algı ve Görüşleri*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- (2014). *Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi (2014-2018)*.
- Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı. (2014-2018). Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü.
- (2014). *Türkiyede Hayat Boyu Öğrenmenin Desteklenmesi II. Hibe Programı*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği Koordinasyon Daire Başkanlığı.
- (2012). *Türkiyenin Katıldığı Avrupa Birliği Programları: Hayat Boyu Öğrenme Programı*. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları.
- UNESCO. (1972). *Learning To Be The World Of Education Today and Tomorrow*.
- Usluel, K. Y. (2005). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğrenme-Öğretme Sürecine Entegrasyonunu İncelemede Bir Çerçeve: Etkinlik Kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 134-142.
- Uysal, M. (2009). *Adult education in developed countries (Cilt 3)*. International Journal of Educational.
- Yaman, F., ve Yazar, T. (2015). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Diyarbakır İli Örneği). *K.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1553-1566.
- Yıldırım, M. C. (2010). Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinin Eğitim Sistemlerinin Eğitim Sistemlerinin Yönetim Yapısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 567-586.
- Yılmaz, M. (2016). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergidi*, 253-262.